



**FINFAMIN
VUOSIKERTOMUS 2015**

**KUN YKSI SAIRASTUU
MONEN MAAILMA
MUUTTUU.**



**MIELENTERVEYSOMAISTEN
KESKUSLIITTO**

Meritullinkatu 4 B 10
00170 Helsinki
www.finfami.fi

VUOSIKERTOMUS 2015

Sisällys

Puheenjohtajan tervehdys	2
Toiminnanjohtajan katsaus	4
Omaisjärjestötyön strategia	6
Vaikuttavaa järjestötoimintaa	9
Kansainvälistä mielenterveysomaistyötä	20
Vapaaehtoistoiminta voimavarana	21
FinFami-perhe yhteisellä mielenterveysomaisten asialla	24
Jäsenyhdistykset	27
Hyvällä hallinnolla entistä laadukkaampaa toimintaa	28
Opastava-hanke kehitti omaisten tukimuotoja	30
Mieleton Mahdollisuus on nyt	34
Fantastinen FinFami työnantajana	38
Keskusliiton tilat	40
Organisaatiokaavio	41
Hallitus ja työvaliokunta	42
Edustajakokoukset	44
Talous pähkinänkuoressa	45
Keskusliiton yhteystiedot	46

Kannen kuva: Shutterstock

Puheenjohtajan ja toiminnanjohtajan kuvat: Marika Finne

Henkilöstön kuvat: Suvi-Tuuli Kankaanpää

Ulkoasun suunnittelu ja taitto: Marika Finne

PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS:

Yhdessä hyvää omaistyötä

Vuosi 2015 oli FinFamin 24. toimintavuosi. Vuoden aikana toimintamme eteni suunnitellusti. Pidän tätä erittäin tärkeänä, koska järjestömme toiminta auttaa omaisten hyvinvoinnin ylläpitämistä ja lisäämistä. Kun ajattelen tämän päivän isossa myllerryksessä olevaa yhteiskuntaa, on tärkeää, että voimme omalta osaltamme helpottaa mielenterveysomaisten asemaa.

Viime vuonna järjestettiin eduskuntavaalit, joiden eteen teimme yhdessä paljon töitä. Saimme hienosti omaisten asiaa esille ja tulevien päättäjien tietoon. Eri alueyhdistykset järjestivät paneelikeskusteluja kansanedustajaehdokkailla ja keskusliiton toiminnanjohtajien kanssa. Eri alueyhdistykset järjestivät paneelikeskusteluja kansanedustajaehdokkailla ja keskusliiton toiminnanjohtajien kanssa. Eri alueyhdistykset järjestivät paneelikeskusteluja kansanedustajaehdokkailla ja keskusliiton toiminnanjohtajien kanssa.

Oli hienoa huomata, miten paljon näkyvyyttä saimme aikaan yhteistyöllä. Kun koko järjestö vei yhdessä aktiivisesti mielenterveysomaisten asiaa eteenpäin, saavutimme suuremman yleisön asiallemme. Tulemme jatkossakin panostamaan paljon siihen, että päättäjät saavat riittävästi tietoa päätöksensä ja suunnitelmiansa tueksi.

Olen ilokseni myös saanut paljon kiitosta Labyrintti-lehdestämme. Moni omainen on saanut paljon voimaa siitä, kun he lukevat, miten toiset omaiset ovat selvinneet sairastuneen läheisensä kanssa. Kiitosta ovat saaneet myös lehdestä olleet haastattelut ja ammattihenkilöiden kirjoitukset. Monen iäkkään omaisen kohdalla juuri Labyrintti-lehti on lisännyt uskoa tulevaisuuteen.

Kuluneena vuonna järjestimme Aulangolla historian ensimmäiset omaispäivät. Ne saivat todella innostuneen vastaanoton. Oli hienoa, että paikan päälle koontui suuri joukko omaisia eri puolilta Suomea. Kahden päivän aikana saimme kuunnella hyviä luen-

toja ja esityksiä. Tapahtumien lomassa keskustelimme yhdessä myös omista mieltämme painavista asioista ja saimme jakaa taakkaamme sekä ennen kaikkea oppia toisiltamme. Päivät olivat todella mieleenpainuvat ja toiveena oli, että tällaisia päiviä järjestetään jatkossakin.

Paljon on saatu aikaan, joten suuret kiitokset ahkerille ja osaaville työntekijöillemme. Ilman heidän työpanostaan edellä mainitut asiat ja monet mainitsematta olevat seikat olisivat jääneet toteuttamatta.

Toimintavuoden aikana hallituksemme uudistui, ja saimme mukaan uusia toimijoita. Samalla kun lausumme uudet hallituksen jäsenet tervetulleiksi, kiitimme haikkein mielin eroavia heidän hyvästä työpäinoksestaan keskusliittomme hyväksi. On erinomainen asia, että hallituksessamme on edustettuina alueyhdistyksiä eri puolilta Suomea. Näin saamme paremman kuvan koko maan mielenterveyskentän toiminnasta. Samalla voimme ajaa paremmin omaisten etuja ja antaa tukea sinne, missä sitä tarvitaan.

Hallitustyöskentely on ollut antoisaa ja keskustelevaa ja päätösten teko on sujunut hyvässä hengessä. Kiitänkin hallitusta hyvästä ja keskusteleavasta toiminnasta.

Kiitokset kuuluvat myös kaikille vapaaehtoistoimijollemme, joiden antama työpanos on erittäin tärkeä. Lisäksi kiitän aktiivista jäsenistöä, joka osallistuu innokkaasti toimintaamme. Suuret kiitokset myös toimintamme rahoittajalle eli Raha-automaattiyhdistykselle.

Tehdään yhdessä hyvää omaistyötä, sillä yhteistyö on voimaa ja voimaannuttavaa.

Anita Ruutiainen



TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS:

Vaikuttamalla omaisen ääni kuuluviin

FinFamin tehtävänä on olla mielenterveysomaistyön asiantuntija ja järjestövaikuttaja, joka edistää mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien hyvinvointia tarjoamalla tietoa, tukea ja toivoa yhteistyössä omaisyhdistysten kanssa.

Vuonna 2015 työskenneltiin aktiivisesti FinFamin ja mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien aseman tunnettuuden lisäämiseksi, toteutettiin omaisten oikeuksia eteenpäin vievää edunvalvontaa ja panostettiin aidosti vaikuttavaan ja rohkeasti uudistuvaan viestintään. Vahva vaikuttaminen edellytti tiivistä verkostojen luomista ja rohkeaa mielenterveysomaisten oikeuksien esiintuomista uusien viestinnällisin keinoin. Hieno esimerkki onnistuneesta vaikuttamisesta oli Ilonan päivä, jolloin koko kentämme nosti laajasti esiin lasten oikeuksia.

Mielenterveysomaisten äänen esiintuomiseksi parhaalla mahdollisella tavalla ja toiminnan vaikuttavuuden tehostamiseksi FinFamin järjestökentällä toteutettiin aktiivista strategiatyötä. Omaisyhdistyksissä ja keskusliitossa tehtiin arvokasta kehittämistyötä niin mielenterveysomaistyön kuin järjestötoiminnan tasolla.

Järjestön yhteinen strategia valmistui vuonna 2014, joka jatkui vapaaehtoistoiminnan strategian työstämisellä vuonna 2015. FinFamin tavoitteena on, että

vuoteen 2020 mennessä järjestömme on tunnettu, vetovoimainen ja vahva mielenterveysomaistyön asiantuntija ja järjestövaikuttaja – mielenterveysomaisten tuen ja toivon mahdollistaja. Lisäksi järjestön visio on, että vuoteen 2020 mennessä ennakkoluulot ovat vähentyneet ja mielenterveyden sairaudet ovat tasa-arvoisia muiden sairauksien rinnalla. Se tahtotila, joka kentällämme tällä hetkellä on, antaa lupauksen päästä tavoitteeseemme. Työtä se vaatii, mutta yhdessä se onnistuu.

Keskeinen järjestömme toiminnassamme oleva arvo on kansalaisjärjestölähtöisyys, jossa toteutuu vapaaehtoistoimijoiden ja ammattilaisten hyvä yhteispeli. Vuoden 2015 toiminta suunniteltiin, toteutettiin ja arvioitiin tiiviissä yhteistyössä jäsenyhdistysten kanssa. Omaisyhdistysten vapaaehtoistoimijat, työntekijät ja omaiset antoivat mittaamattoman arvokkaan panoksensa keskusliiton toimintaan yhteisissä tapaamisissa, jäsenkyselyissä ja palautteissa.

Suuri kiitos kuuluu jokaiselle järjestömme toimijalle. Voimmekin puhua koko FinFamiperheen yhteisestä toimintavuodesta 2015. Teimme yhdessä vuodesta onnistuneen ja muistettavan!

Tästä on hyvä jatkaa,

Pia Hytönen



Omaisjärjestötyön strategia

VISIO 2020

Olemme tunnettu, vetovoimainen ja vahva mielenterveysomaistyön asiantuntija ja järjestövaikuttaja – mielenterveysomaisten tuen ja toivon mahdollistaja. Vuonna 2020 ennakkoluulot ovat vähentyneet ja mielenterveyden sairaudet ovat tasa-arvoisia muiden sairauksien rinnalla.

MISSIO

Järjestö on vahva mielenterveysomaistyön asiantuntija ja vaikuttaja. Omaisjärjestön tehtävä on edistää mielenterveysomaisten ja -perheiden hyvinvointia antamalla tietoa, tukea ja toivoa.

ARVOT

Kansalaisjärjestölähtöisyys

Toimintamme perustuu omaislähtöisyyteen. Vapaaehtoisuus ja vertaistuki ovat tärkeimmät voimavaramme. Rohkaisemme osallistumaan järjestötoimintaan.

Kunnioitus

Kunnioitamme toisiamme yksilöinä ja yhdistyksinä. Toimimme oikeudenmukaisesti.

Luottamus

Olemme luotettavia ja rehellisiä. Toimimme reilusti.

Lämpö

Toimimme inhimillisesti ja olemme läsnä. Välitämme hyvinvointia. Omaisjärjestötyö voimaannuttaa.

Vaikuttavuus

Omaisjärjestötyö on vaikuttavaa ja vastuullista. Olemme ketteriä ja toimimme taloudellisesti. Vaikutamme viisaasti.

Uskallus

Omaisjärjestötyössä toteutuu luovuus ja innovatiivisuus. Tuomme rohkeasti esiin mielenterveysomaisten näkökulmia ja tuemme omaisia olemaan avoimia.

Vaikuttavaa järjestötoimintaa

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin tehtävä on olla vahva mielenterveysomaistyön asiantuntija ja järjestövaikuttaja. Järjestö edistää mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien sekä heidän perheidensä hyvinvointia antamalla tietoa, tukea ja toivoa. Jäsenyhdistysten näkökulmasta keskusliiton rooli on olla vahva valtakunnallinen edunvalvoja, joka edistää vaikuttamisen keinoin mielenterveysomaisten oikeuksien toteutumista.

Vuonna 2015 FinFami teki mielenterveysomaisten roolia tunnetuksi ja tuki jäsenyhdistysten toimintaa. Järjestö toteutti omaisten edunvalvontaa sekä panosti vaikuttavaan viestintään. Vahva vaikuttaminen edellytti verkostojen luomista ja rohkeaa mielenterveysomaisten oikeuksien esiintuomista viestinnällisin keinoin.

Vuodelle 2015 asetettiin toimintasuunnitelmassa seuraavat tavoitteet edunvalvonnan ja vaikuttamisen osalta:

- Keskusliitto panostaa vahvaan valtakunnalliseen vaikuttamiseen ja edunvalvontaan. Yhteisiä edunvalvontateemoja tuodaan esiin.
- Mielenterveysomaisten aseman epäkohtia tuodaan suuren yleisön tietoisuuteen.
- Vuosina 2015–2016 mielenterveysomaisten järjestö, FinFami, on vahvempi asiantuntija ja vaikuttaja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.
- Sosiaali- ja terveysjärjestökentän legitimitetin ja rahoitusjärjestelmän puolustamisen merkitys tuodaan yleiseen tietoisuuteen.
- Järjestetään valtakunnallinen vaalipaneeli eduskuntavaaliehdokkaille.

FinFamin järjestökentällä tehdään strategiatyötä, jotta mielenterveysomaisten ääni saadaan parhaalla mahdollisella tavalla esiin ja toiminnan vaikuttavuus tehostuu. Strategia toimii myös apuvälineenä, kun halutaan kohdistaa toimintaa haluttua tavoitetta kohti.

Järjestön yhteinen strategia valmistui vuonna 2014.

Vuonna 2015 oli vapaaehtoistoiminnan strategian vuoro. Henkilöstöstrategian työstäminen siirtyi vuoteen 2016, sillä järjestön strategiatyötä haluttiin toteuttaa huolellisesti yksi aihealue kerrallaan.

Edunvalvonnan keskeinen pääteema vuonna 2015 oli mielenterveysomaisten oikeus saada riittävä tietoa läheisen sairaudesta ja hoidosta. Vuonna 2015 FinFamin kaksi keskeistä edunvalvonnan painopistealuetta olivat:

1. Mielenterveyslainsäädännön kokonaisuudistus tehdään ja mielenterveysomaisten tiedon saantioikeutta on saatava lisättyä. Akuitissa tilanteessa potilas ei aina pysty ilmaisemaan omaa tahtoaan. Tämä voi koskea myös yhteydenpitoa omaisiin. Tällöin salassapitosäädökset saattavat estää terveydenhuollon henkilöstöä antamasta tietoa lähiomaisille mielenterveyspotilaan olinpaikasta ja hoidosta. Lakivalmistelussa tulisi pohtia säädöksiä ja käytäntöjä jotka, huomioiden potilaan oikeussuojan ja lähiomaisten tiedon ja tuen tarpeen, tukisivat yhteistyötä tahdostaan riippumatta hoidossa olevan potilaan, omaisten ja terveydenhuollon henkilöstön välillä.

2. Kansallisen omaishoidon kehittämissuunnitelman toimenpiteet käynnistetään ja omaishoidon tukipalveluihin on saatava lisää tietotaitoa mielenterveysasioista omaisten tilanteen ja aseman ymmärtämiseksi.

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami työskenteli edunvalvonnassaan muun muassa omaisten oikeuksien esiintuomiseksi kansalliseen hallitusohjelmaan. Hallitusohjelman kärkihankkeessa linjataan omaishoitokysymys, joka vahvistaa työelämän ja omaishoidon yhteensovittamista.

Keskusliitto hyödynsi toiminnassaan avointa ja vuorovaikutteista keskustelukuluttuuria niin jäsenyhdistysten kuin yhteistyökumppaneidenkin kesken. Mielenterveysomaisten oikeuksia vietiin eteenpäin yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.



Vuonna 2015 Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami toimi jäsenenä muun muassa Mielenterveyspoolissa, joka on valtakunnallinen mielenterveytyön keskeiset toimijat kokoava ryhmä. Maaliskuussa 2015 Mielenterveyspooli järjesti valtakunnallisen vaalipaneelin kansanedustajaehdokkailla.

Paneelin teemana oli psyykkisen hyvinvoinnin edistäminen. Vaalipaneelissa käytiin keskustelua mielen hyvinvoinnin näkökulmasta liittyen lapsiin ja nuoriin, asiakaslähtöisyyteen ja palvelujen eriarvoisuuteen. Vaalipaneeliin osallistui kansanedustajaehdokkaita kahdeksasta puolueesta ja juontajana toimi Yleisradion tuottaja **Heidi Laaksonen**.

Mielenterveyspoolin vaalipaneeli kuvattiin ja tallenne ladattiin YouTubeen. Vaalipaneelivideon lisäksi YouTubeen ladattiin haastatteluvideoita, joissa niin kuntoutujat kuin mielenterveysomaisetkin keskustelivat mielenterveysongelmien vaikutuksesta elämäänsä. Paneeli oli loistava esimerkki yhteistyössä toteutettavan edunvalvonnan vaikuttavuudesta.

Järjestö toteutti mielenterveysomaisten edunvalvontaa viestinnällisten keinojen ja kannanottojen lisäksi

seuraavissa verkostoissa:

- Asunnottomuus-, päihde- ja mielenterveytyön -työryhmä
- Kestävä talous -työpaja/kättä päälle
- Kokemuskoulutusverkosto
- Kuluttajaparlamentti
- Mielenterveyspoliittinen neuvottelukunta
- Mielenterveyspooli
- SOSTE Suomen sosiaali – ja terveys ry
- Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) kärkihanketyöpaja
- Suomen omaishoidon verkosto

Huhtikuussa 2015 sosiaali- ja terveysministeri **Laura Rätty** tutustui FinFamin järjestötoimintaan. Tilaisuuteen osallistui jäsenyhdistysten edustajia, kokemuskouluttajia ja mielenterveysomaisia. Tilaisuuden aikana tuotiin esiin mielenterveysomaisten arkeen ja hyvinvointiin liittyviä teemoja sekä koko järjestön tekemää työtä. Tilaisuuden aikana keskusliiton jäsenyhdistysten työntekijät esittelivät ministerille omaistyön hyviä käytäntöjä, jotka ovat osoittautuneet toimiviksi malleiksi omaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

TYKKÄÄ SIVUSTAMME JA KÄY OSALLISTUMASSA SIVULLAMME KÄYTÄVÄÄN ARVONTAAN!



SOSIAALISEN MEDIAN KANAVAT TUKIVAT VAIKUTTAMISVIESTINTÄÄ

Keskusliitto ylläpitää Facebook- ja Twitter-sivuja. Vuoden 2015 aikana keskusliitto osallistui ja vaikutti aktiivisesti sosiaali- ja yhteiskuntapoliittiseen keskusteluun sosiaalisen median avulla. Sosiaalisessa mediassa myös tiedotettiin ja kannustettiin keskustelemaan ajankohtaisista, mielenterveysomaisten arkeen vaikuttavista asioista ja tapahtumista. Lisäksi se toi esiin järjestömmme tekemää työtä ja lisäsi tunnettuutta.

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin Facebook-sivu kasvatti toimintavuoden aikana merkittävästi tykkääjämääriä. Vuoden 2015 loppuun mennessä sivulla oli yli 1400 (1417) tykkääjää, joka oli noin 1000 tykkääjää enemmän kuin edellisvuonna.

Vuoden 2015 aikana järjestön läsnäoloa Twitterissä vakiinnutettiin ja FinFami_omaiset –sivun seuraajamäärä kasvoi läpi vuoden. Toimintakauden loppuun mennessä järjestön sivulla oli yli 550 (552) seuraajaa eli lähes 500 seuraajaa enemmän kuin vastaavaan aikaan edellisvuonna.

Loppuvuodesta FinFami osallistui Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) järjestämään Twitter-chatiin, joka oli erittäin innostava ja onnistunut kokemus. RAY:n

Twitter-chat käsitteli järjestöjen roolia ja niiden tekemää työtä suomalaisten hyvinvoinnin tukemiseksi. FinFami otti aktiivisesti osaa keskusteluun ja sai keskustelun aikana Twitter-chatin järjestäjältä myönteistä palautetta järjestön somenäkyvyydestä.

Sosiaalisen median lisäksi keskusliiton verkkosivut olivat yksi tärkeä ulkoisen viestinnän viestintäkanava ja keskusliiton sekä jäsenyhdistysten yhteisten tavoitteiden esiintuoja. Sivut toimivat myös valtakunnallisena mielenterveysomaistyön uutiskanavana. Verkkosivut tukivat keskusliiton vaikuttamistyötä, tavoittivat eri kohderyhmät ja palvelivat tiedonhakkia. Oman toiminnan esittelemisen ja mielenterveysomaisten asemaa koskevan tiedon lisäksi keskusliiton verkkosivuilta löytyi tietoa esimerkiksi liiton jäsenyhdistyksistä ja niiden toiminnasta.

Finfamin verkkosivuston osoite on www.finfami.fi. Toimintavuoden aikana sivuja päivitettiin ja niille tuotettiin uutta sisältöä. Vuonna 2015 keskusliiton sivulla kävi 142 741 yksittäistä kävijää, joka oli hiukan vähemmän kuin viime vuonna (2014/ 148 104). Verkkosivujen uudistamisen suunnittelutyö aloitettiin vuonna 2015 ja uudet verkkosivut avataan vuonna 2016.

A

AVOHOITO

Psykiatrinen palvelujärjestelmä on voimakkaassa murroksessa. Kun psykiatrista laitoshoidoa puretaan, on tärkeätä ohjata vapautuvat resurssit mielenterveyssektorin avopalveluihin ja niiden kehittämiseen. Jos näin ei tapahdu, omaisen hoitovastuu sairastuneesta läheisestä kasvaa.



B

BALANSSI

Läheisen psyykinen sairaus kuormittaa aina omaisia, jolloin omaisten oma hyvinvointi voi heikentyä. Tasapaino elämässä ja omasta hyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeää. FinFamin jäsenyhdistykset tarjoavat tietoa, apua ja vertaistukea, joka auttaa omaisia jaksamaan.



MIELENTERVEYSOMAISTEN AAKKOSET-KAMPANJA SAAVUTTI HUOMIOTA

Lähes kuukauden kestänyt Mielenterveysomaisten aakkoset –kampanja alkoi maaliskuun lopussa ja päättyi huhtikuussa juuri ennen eduskuntavaalien virallista äänestyspäivää. Kampanja toteutettiin FinFamin sosiaalisen median kanavissa Facebookissa ja Twitterissä. Kampanjan aikana julkaistiin joka päivä yksi aakkoskirjain sekä kyseisellä kirjaimella alkava sana ja sanaa selittävä teksti, joka avasi lukijalle kyseistä mielenterveysomaisille tärkeää teemaa.

Kampanjan tarkoituksena oli levittää tietoa mielenterveysomaisille tärkeistä asioista helposti saavutettavalla tavalla ja tässä myös onnistuttiin. Kampanja sai paljon kiitosta ja onnistui saavuttamaan merkittävän määrän ihmisiä.

Kampanja sai hienon startin, kun A-kirjainta (Avohoitto) jaettiin Facebookissa 70 kertaa, siitä tykättiin 36

kertaa ja se tavoitti lähes 5000 ihmistä (4850). Kolme seuraavaksi eniten henkilöitä tavoittanutta kirjainta oli I (Itsemurhien ehkäisyohjelma), E (Ennaltaehkäisy) ja Y (Yksinäisyys). I-kirjainta jaettiin 51 kertaa, se sai 30 tykkäystä ja sen avulla tavoitettiin 2714 ihmistä. E-kirjainta jaettiin 20 kertaa, se sai 20 tykkäystä ja se tavoitti 2 381 henkilöä. Y-kirjainta jaettiin 33 kertaa, se sai 25 tykkäystä ja tavoitti 2156 ihmistä.

Neljä eniten jakoja saavuttanutta kirjainta oli A (70 jakoa), I (51 jakoa), B=balanssi (38 jakoa) ja C= celsius (34 jakoa). Neljä eniten tykkäyksiä saavuttanutta kirjainta oli Ö= ööö (43 tykkäystä), L= Lapsiomainen (38 tykkäystä), A= Avohoito (36 tykkäystä) ja O= Omaishoidon tuki (34 tykkäystä).

Kampanjan aikana kasvatettiin merkittävästi Facebook-sivumme tykkääjien määrää. Vaikka kampanjan

I

ITSEMURHIEN EHKÄISYOHJELMA

Joka vuosi lähes 1000 ihmistä tekee itsemurhan Suomessa. Läheisen itsemurha on omaisille järkytys ja itsemurhan tehneiden läheisillä on kohonnut itsemurhariski. Itsemurhan tehneiden omaisille tulee tarjota aktiivisesti matalan kynnyksen kriisiapua ja erityistoimia tulee kohdentaa riskiryhmille. Suomeen täytyy saada itsemurhien ehkäisyohjelma!



L

LAPSIOMAINEN

Myös lapsi voi olla mielenterveysomainen. Vanhemman psyykkisen sairauden seurauksena lapsuus voi päättyä liian aikaisin, kun lapsi joutuu ottamaan vastuuta asioista, jotka eivät hänen kehitysasteelleen vielä kuulu. Lapselle tulee varmistaa oikeus lapsuuteen!



C

CELSIUS

Kun flunssa iskee, mitataan kuume ja saamme välitöntä hoitoa. Tarvittaessa sairaalassakin. Avun saaminen psyykkiseen sairauteen ei ole yhtä helppoa. Mielen­terveyden sairauksien tulee olla tasa-arvoisia muiden sairauksien rinnalla.



E

ENNALTAEHKÄISY

Ennaltaehkäisevä mielen­terveys­työ ja varhainen puuttuminen maksavat itsensä takaisin moninkertaisesti. Mielen­terveystaitojen opettaminen, perheiden tukeminen ja riskitekijöihin puuttuminen varhaisessa vaiheessa lisäävät mielen­terveysomaisten psyykkistä hyvinvointia.



pyöriessä keskusliitto osti Facebookilta mainostilaa, kasvun määrään vaikutti myös aakkoskampanja.

Alun perin ajatus Mielen­terveysomaisten aakkosista syntyi järjestö­mme asiantuntijaryhmissä, joissa suuri joukko alueellisten omaisyhdistysten työntekijöitä ympäri Suomea ideoi järjestö­mme toimintaa. Keskusliitossa ideaa kehitettiin eteenpäin usean työntekijän kesken: kampanjan visuaalinen ilme ja toteutustapa syntyi keskusliitossa. Kirjaimia ja niiden sisältöä ideoivat järjestö­mme työntekijät ja omaiset.

Kirjainten levitykseen osallistui laaja joukko ihmisiä, kun sosiaalisen median kanavissa olevat seuraajamme tykkäsivät ja jakoivat kuvia eteenpäin. Lopullisen muotonsa kampanja saavutti yhteistyön kautta. Yhdessä olemme enemmän.

Tulevaisuudessa kampanjan aikaisempaan tiedottamiseen tulee kiinnittää parempaa huomiota. Nyt Mielen­terveysomaisten aakkoset-kampanjasta tiedotettiin sosiaalisessa mediassa ainoastaan päivää ennen kampanjan alkamista. Myös jäsenyhdistyksillemme tiedotettiin etukäteen kampanjasta, mutta jatkossa tiedottamista tulee tehdä useammin: pari kuukautta ennen, kuukautta ennen ja vielä useampaan otteeseen samalla viikolla ennen kampanjan alkamista.

Onnistuneen kampanjan toteuttaminen käytännössä nollabudjetilla on mahdollista ja vastaavanlaisia sosiaalisessa mediassa tapahtuvia kampanjoita tullaan toteuttamaan jatkossakin.

O

OMAISHOIDON TUKI

Suomessa omaishoidon tukea myönnetään arviolta 40 000 henkilölle. Vain 1-2 % mielen­terveysomaista on oikeutettuja omaishoidon tukeen, vaikka perusteet tuen saamiselle tulisi olla yhtäläiset. Mielen­terveysomaisilla on oltava yhtäläiset oikeudet omaishoidon tukeen!



ÖÖÖ

ÖÖÖ

Kun yksi sairastuu, monen maailma muuttuu. Läheisen sairastuminen aiheuttaa omalle hämmennystä ja tiedon tarve on suuri. Psykiatrisissa hoitolaitoksissa tulisi huomioida myös omainen heti sairauden ensivaiheessa.





Mielenterveys-
omaisten
valtakunnallinen
päivä 9.10.

#ilonanpäivä



ILONAN PÄIVÄNÄ NOSTETTIIN ESIIN LAPSEN OIKEUKSIA

Mielenterveysomaisten valtakunnallista päivää eli Ilonan päivää vietettiin 9. lokakuuta, joka on samalla kansainvälisen mielenterveyspäivän aatto. Vuonna 2015 Ilonan päivän tiedotuskampanjan teemana oli lapsiomaiset. Päivän sisältö ja materiaalit suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä Mielelön Mahdollisuus-projektin kanssa. Päivän aikana viestittiin lapsen oikeuksista ja siitä, mitä vanhemman psyykkinen sairaus tarkoittaa lapsen näkökulmasta. Ilonan päivän pääviesteinä oli lapsen oikeus lapsuuteen ja leikkiin sekä perheiden tarve riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen. Lisäksi päivän aikana muistutettiin, että yksinäisyyden ehkäisy on kaikkien asia.

ILONAN PÄIVÄNÄ KOROSTUI VISUAALINEN VIESTINTÄ JA TARINOIDEN KAUTTA KERTOMINEN.

Ilonan päivää varten tuotettiin paljon aineistoa: tiedote medialle, kolme lapsiperhe- ja nuorisotyön julistetta, järjestön visuaalisen ilmeen mukaiset nenälinapaketit, "Kun yksi sairastuu, monen maailma muuttuu" -animaatio, kansikuva sosiaalisen median kanavien pääsivuille ja neljä lapsiomaisten tarinaa, joita levitettiin sosiaalisessa mediassa. Nämä kaikki vahvistivat visuaalisesti päivän esiintuloa. Materiaalien suunnittelutyön teki Dog Design Oy. Kaikki materiaalit jaettiin jäsenyhdistyksille.

Ilonan päivästä tiedotettiin laajasti. Keskusliitto painotti Ilonan päivän viestinnässään erityisesti visuaalisuutta ja tarinoiden kautta asiasta kertomista eri sosiaalisen median kanavissa. Niissä jaettiin aiheeseen

liittyvää materiaalia hashtagilla #ilonanpäivä. Lisäksi ministereille ja kansanedustajille lähetettiin kirje ja nenälinapaketti, joiden avulla haluttiin nostaa aihe myös poliittisten päättäjien tietoisuuteen.

Ilonan päivänä julkaistu animaatio kertoi lapsiomaisten tarinan. "Kun yksi sairastuu, monen maailma muuttuu" -animaation avulla kuvattiin sitä, miltä lapsesta tuntuu, kun vanhempi sairastaa psyykkisesti. Tarinan avulla haluttiin lisäksi viestiä toivon näkökulmaa. Animaatiossa korostuu, kuinka merkittävää on, että lapsen ympärillä on luotettavia aikuisia, jotka voivat tukea perhettä vaikeassa tilanteessa. Video on ladattu YouTubeen ja se on vapaasti kaikkien käytettävissä. Videota on katsottu noin 500 kertaa.

Vuoden 2015 Ilonan päivän suojelijana toimi lapsiasiavaltuutettu **Tuomas Kurttila**. Hän otti kantaa lapsiomaisten asemaan Kaikki ei ole ehkäistävissä -kirjoituksessaan. Kirjoitus julkaistiin Lapsiasiavaltuutetun blogissa. Lisäksi lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila ja FinFamin toiminnanjohtaja Pia Hytönen esittivät yhteisen haasteen, jota levitettiin sosiaalisen median kanavissa. Haasteen avulla muistutettiin, että on kaikkien asia pitää huolta lapsiomaista ja rakentaa heille huoleton huominen, sillä jokainen lapsi, ja tuen tarpeessa oleva vanhempi, ansaitsee mahdollisuuden.

Valtakunnallinen näkyvyys vuoden 2015 Ilonan päivän yhteydessä oli yhdenmukaisempi kuin koskaan aikaisemmin. Eri puolilla Suomea jäsenyhdistykset toteuttivat tapahtumia ja tempauksia ja välittivät tietoa lapsiomaisten tilanteesta ja järjestön lapsiomaistyöstä.

**”LASTEN HYVINVOINTI ON
MEIDÄN KAIKKIEN ASIA.
HAASTAMME SINUT
TURVAAMAAN LAPSILLE
HUOLETTOMAN HUOMISEN.
OLETHAN MUKANA!”**

- Tuomas Kurttila ja Pia Hytönen



**LAPSELLA ON
OIKEUS
LAPSUUTEEN JA
LEIKKIIN.**

Lonan päivä 9.10.



”JOTENKIN NOUSIN JALOILLENI”

Katjan lapsuutta ja nuoruutta varjosti epävaka äiti, jonka mieliala ailahteli yltiöiloisesta ilkeään. Katja oppi alistumaan ja mielistelemään pärjätäkseen äitinsä kanssa. Pelkoa, jota Katja koki nuoruudessaan, hän ei ole pystynyt unohtamaan. Yhteinen terapia auttoi selvittämään menneitä asioita äidin kanssa, rohkaisi kertomaan tunteista ja pitämään omia puolia.

LUE LISÄÄ



FinFami



**MIELETÖN
MAHDOLLISUUS**

On nyt.



”RAKKAUS EI KATOAA”

Äidin sairastuminen ajoittui keskelle Hannan teini-ikä. Sairauden ahdistavuus tuntui silloin loputtomalta. Oli vaikea hyväksyä, että asiat eivät enää olleet niin kuin ennen. Myöhemmin Hanna sairastui itse ja kokee nyt ymmärtävänsä äitiä paremmin. Sairaus veti heidät vuosiksi erilleen, mutta rakkaus äitiä kohtaan ei koskaan kadonnut.

LUE LISÄÄ



FinFami





**TUKEA.
TOIVOA.
MUKANA.**

Et jää yksin.



MATERIAALIEN AVULLA VAHVISTETTIIN JÄRJESTÖN TUNNETTUUTTA

Toimintavuonna tuotettiin paljon materiaalia uuden visuaalisen ilmeen pohjalta. Materiaalintuotanto tuki FinFamin tunnettuuden lisäämistä, joka oli yksi vuoden 2015 viestinnän päätavoitteista. Lisäksi se vahvisti yhtenäistä ja selkeästi tunnistettavaa kuvaa järjestöstämme.

FinFami haluaa olla asiantunteva, elämänmakuinen ja raikas järjestö, joka herättää kiinnostusta ja jonka toimintaan halutaan tulla mukaan. Järjestö haluaa tuoda vaikeata asiaa esiin myönteisen, hyvän mielen, ilon ja toivoa antavan näkökulman kautta. Eri viestintäkanavissa toistuvat samat visuaalisen ilmeen elementit ilmentävät tätä viestiä. Lisäksi ne vaikuttavat järjestökuvaa sekä tuovat esiin järjestön strategiaa ja toimivat järjestön tunnistautumistekijöinä. Saadun palautteen mukaan FinFami on onnistunut luomaan omaleimaisen tavan kertoa mielenterveysomaisten asemasta ja tuomaan vakavaa aihepiiriä esiin myönteisyyden kautta.

Vuonna 2015 FinFamille otettiin useita sen graafiseen

ilmeeseen sopivia valokuvia, joita käytettiin osana markkinointia ja järjestön uutta visuaalista ilmettä. Tästä on esimerkkinä roll-upit, julisteet ja sosiaalisessa mediassa käytetyt materiaalit. Kuvat on ottanut valokuvaajat Milka Alanen ja Minttu Lehtovaara. Uutta visuaalista ilmettä toteuttavia kuvia otettiin myös keskusliiton viestintävastaavan toimesta. Liittämällä kuvaan järjestömmen omalla fontilla tehty aihepiiriin liittyvä slogan, saimme sanomaa tehokkaammin, tunnistettavammin ja mieleenpainuvammin esille.

**FINFAMIN ASENNETTA KUVA
MYÖNTEISYYS,
HYVÄ MIELI, ILO JA TOIVO.**

Jäsenyhdistykset saivat halutessaan suunnittelutoimistolta (Dog Design Oy) keskusliitolle suunnitellut materiaalit. Jäsenyhdistykset saivat halutessaan käyttää myös keskusliiton tuottamaa materiaalia kuten esitysdioja, kutsuja ja kortteja.

ILOA.
YSTÄVYYTTÄ.
HYVÄÄ MIELTÄ.

Välitetään toisistamme.



FinFami



ITSESTÄÄN
HUOLEHTIMINEN
AUTTAA JAKSAMAAN.

Pidetään huolta.



KUINKA
SINÄ VOIT?





”Olisin halunnut edes kriisipuhelinnumeron”

Omaiset haluvat tietoa sairastuneesta

Omaishoitajien asiasta

Mielenterveysomaisten vaalikysely



Näyttelijä Elna Rintala:
Ystävyys pysyy erosta huolimatta

Miten käy parisuhteelle?

Myyräisessä ja vastaisessä

Vuodet harmaalla alueella



Aira Samulin:
Halusin puhua, jottei muiden tarvitsisi enää vaieta

”Olisinpa tullut aiemmin”

Voimaa ikääntyvän omaisen liikkumiseen ja arkeen

”Olen joka ainoana kiittänyt”



Psykologi Ilona Rauhala:
Pienin askelin eroon yksinäisyydestä

”Vertaistuki on auttanut”

Voiko yksinäisyyteen kuulla?

Yksinäisyys satuttaa

Labyrintti on jäsenetu ja tärkeä palvelu alueellisille jäsenyhdistyksille.

LABYRINTTI-LEHTI VÄLITTI TIETOA JA TOIVOA

Keskusliitto julkaisee Labyrintti-lehteä, joka on ainoa mielenterveysomaisille ja -omaishoitajille suunnattu lehti Suomessa. Labyrintti on jäsenetu ja tärkeä palvelu alueellisille jäsenyhdistyksille. Lehden taittaa ja painaa ForssaPrint.

Labyrintti ilmestyi printtilehden lisäksi sähköisenä näköislehtenä. Näköislehti julkaistiin keskusliiton verkkosivuilla ja siitä tiedotettiin keskusliiton sosiaalisen median viestintäkanavissa. Näin lehdelle tavoitettiin merkittävästi suurempi lukijakunta.

Lehti ilmestyi vuoden aikana neljä kertaa seuraavien teemojen: mielenterveysomaisten tiedonsaantioikeus, mielenterveyshäiriöt ja parisuhde, ikääntyneet mielenterveysomaiset ja yksinäisyys.

Mukana haastateltavana tai artikkeleiden kirjoittajina oli mielenkiintoinen joukko ihmisiä yhteiskunnan eri sektoreilta: muun muassa kansanedustaja **Anneli Kiljunen**, kansanedustaja **Kari Tolvanen**, apulaiskaupunginjohtaja **Laura Rätty**, psykologi **Iloa Rauhala**,

näyttelijä **Elina Rintala**, yrittäjä **Aira Samulin** sekä monipuolinen joukko sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, eri järjestöjen edustajia ja mielenterveysomaisia.

Lehteä toimitettiin mielenterveysomaisille ja -omaishoitajille, omaisyhdistyksille, sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille, yhteistyökumppaneille, oppilaitoksiin ja kirjastoihin sekä poliittisille päättäjille, rahoittajalle ja medialle. Lehteä jaettiin myös erilaisissa tilaisuuksissa ja suurissa tapahtumissa kuten messuilla. Labyrintin painosmäärä oli 20 993 kappaletta. Vaikka lehden kokonaispainosmäärä laski viime vuodesta noin 400 kappaleella, lehtien tilausmäärät kasvoivat vuoden loppua kohti.

Labyrintin lisäksi keskusliitto välitti keskitetysti tietoa jäsenyhdistyksilleen järjestön sisäisen uutiskirje Leijan avulla. Uutiskirje ilmestyi vuoden aikana kaksi kertaa sähköisessä muodossa, sillä toimintakauden aikana keskusliitto painotti sisäisessä tiedottamisessaan suoraa viestintää.



OMAISHOIDON TUKI
KUULUU KAIKILLE
OMAISHOITAJILLE

OMAISHOITAJUUDEN
TULEE OLLA
VAPAAEHTOISTA



OMAISET OVAT
MIELENTERVEYS-
TYÖN VOIMAVARA

OMAINEN ON
ITSENÄINEN
TUEN TARVITSIJA

Kansainvälistä mielenterveysomaistyötä

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin eurooppalaisen toiminnan osalta keskeinen yhteistyökumppani oli EUFAMI (European Federation of Associations of Families of People with Mental Illness).

EUFAMI on Belgiaan rekisteröity, voittoa tavoittelematon kansainvälinen kansalaisjärjestö. Sen tavoitteena on vaikuttaa mielenterveyspotilaiden ja heidän omaistensa asemaan Euroopassa. EUFAMIN jäsenenä on 41 omaisjärjestöä 22 Euroopan maasta.

EUFAMI osallistuu useisiin eurooppalaisiin työryhmiin ja tapahtumiin, joissa se nostaa esiin mielenterveyspotilaiden omaisten asemaa. Esille tuodut teemat perustuvat sekä tutkimuksiin että omaisten kokemuksiin. Vuonna 2015 EUFAMI ja LUCAS (Leuvenin yliopisto) julkaisivat tuloksia yhteisestä kansainvälisestä omaistutkimuksesta, Caring for Carers (C4C).

FINFAMI OSALLISTUI KANSAINVÄLISEEN KONGRESSIIN, JONKA VAIKUTUKSESTA BULGARIAAN PERUSTETTIIN MAAN ENSIMMÄINEN OMAISYHDISTYS.

Tutkimukseen vastasi yli 1000 mielenterveysomaista ja tutkimusaineisto kerättiin yli kahdestakymmenestä maasta. Suomen osalta aineisto saatiin Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin kautta. Tulosten mukaan suuri osa omaisista koki edelleen leimautumista. Myös huolenpidolla oli useissa tapauksissa vaikutusta omaisen omaan terveyteen ja omaiset kokivat saamansa tuen edelleen puutteellisina. Tutkimuksen mukaan tyypillinen suomalainen mielenterveysomainen on 60-vuotias nainen, joka on huolehtinut vaikeasti psyykkisesti sairaasta lapsestaan keskimäärin 14 vuotta. Kansainvälisesti sama luku on noin 15 vuotta. Suurin osa suomalaisista tutkimukseen osallistuneista omaisista ei asu yhdessä potilaan kanssa. Erillään asuminen ei kuitenkaan vähennä omaisen huolenpidon taakkaa. Tutkimukseen osallistuneet suomalaiset omaiset käyttävät keskimäärin kuusi tuntia viikossa huolenpitotehtäviin. Suomalaisista omaisista peräti 93 prosenttia arvostaisi lisätuen saamista omaisen rooliinsa. (lisätietoja esim. #C4CSurvey)

EUFAMIN strategian yksi keskeinen tavoite on aktivoita omaistoimintaa Itä-Euroopassa. EUFAMI järjesti syyskuussa 2015 Bulgariassa kuudennen eurooppalaisen kongressinsa nimeltään "When East Meets West Families at the Heart of Europe". Kongressissa esiteltiin ja keskusteltiin hyvistä eurooppalaisista omaistoiminnan käytännöistä, kuten Prospect - ver-

taistukiryhmämalleista. Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami oli päävastuussa työryhmässä, joka käsitteli mielenterveysomaisille suunnattua koulutustoimintaa ja Prospect-vertaistukiryhmiä. Työryhmään osallistui keskusliiton suunnittelijan lisäksi kolme vapaaehtoista. He toteuttivat kongressissa kaksi Prospect-työpajaa. Kongressin myötävaikutuksella vuoden 2015 aikana Bulgariaan perustettiin myös maan ensimmäinen omaisyhdistys.

Vuoden 2015 aikana EUFAMI osallistui myös King's College Londonin nettipohjaisen omaiskoulutuksen "Caring for People with Psychosis and Schizophrenia" kehittämiseen. Kurssi oli ensimmäinen omaisille suunnattu mittava online-kurssi. Se kehitettiin omaisten tiedon lisäämiseksi ja tukiverkoston kasvatamiseksi. Ensimmäiselle kurssille ilmoittautui yli 16 000 osallistujaa. Suomessa kurssia markkinoitiin Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin kautta sen jäsenyhdistyksille ja niiden omaisjäsenille. Kurssille osallistui omaisia 101 maasta. Yhtenä EUFAMIN tavoitteena on lisätä jäsenyhdistysten mahdollisuutta tavata toinen toisiaan. Tätä varten EUFAMI on kannustanut omaisyhdistyksiä pienempiin alueellisiin tapaamisiin.

Vuonna 2015 keskusliitto osallistui pohjoismaisten yhdistysten yhteistoimintaan. Pohjoismaiden klusteriin kuuluu Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami Suomesta, Schizofreniförbundet Ruotsista, Bedre Psykiatri Tanskasta ja LPP Norjasta. Pohjoismaiden neuvoston Hyvinvointi Pohjolassa – valiokunnan neuvonantajan ehdotuksesta kukin järjestö kuvasi osaltaan maakohtaisesti valiokunnan käsittelemää aihetta, joka oli Lasten ja nuorten mielenterveys Pohjoismaissa.

EUFAMIN vuosikokous (general meeting) järjestettiin syyskuussa 2015. Siellä käsiteltiin sääntömääräiset vuosikokousasiat. Lisäksi hyväksyttiin pienin muutoksin EUFAMIN ilmaus aiheesta "Early intervention in Psychosis", jossa korostettiin perheen ja läheisten näkökulmasta varhaisen puuttumisen merkitystä psykoottisissa tiloissa. Lisäksi yleiskokouksessa tiedotettiin jäsenjärjestöjä EUFAMIN pääsihteerin (secretary general) vaihtumisesta vuoden 2015 loppupuolella.

EUFAMIN kerran vuodessa kokoontuvassa yleiskokouksessa (general meeting) Mielenterveysomaisten keskusliitto - FinFamin edustajana oli Miia Männikkö. Yleiskokoukseen otti osaa yksi edustaja kustakin EUFAMIN jäsenjärjestöstä. EUFAMIN hallituksessa on yhdeksän henkilöä. Männikkö on myös hallituksen jäsen. Tutustu: www.eufami.org



Vapaaehtoistoiminta voimavarana

Mielenterveysomaistyön valtakunnallisen OMAVA-PA-vapaaehtoistoiminnan suunnittelu- ja kehittämistyön vuotta kuvasi yhteistyötilaisuudet kenttämme jäsenyhdistysten, niissä toimivien toimihenkilöiden ja vapaaehtoisten kanssa. Vuoden mittaan työstettiin FinFami-kentän ensimmäistä yhteistä vapaaehtoistoiminnan strategiaa ja toteutettiin historian ensimmäiset Mielenterveysomaispäivät. Vuosi sisälsi runsaasti yhteistä keskustelua, yhdessä tekemistä ja yhdessä toimimista. Avoimuus, yhdessä tekeminen, lämmin vuorovaikutus, yhteenkuuluvuus ja osallisuus kuvasivat taas vuoden aikana tehtyä yhteistyötä.

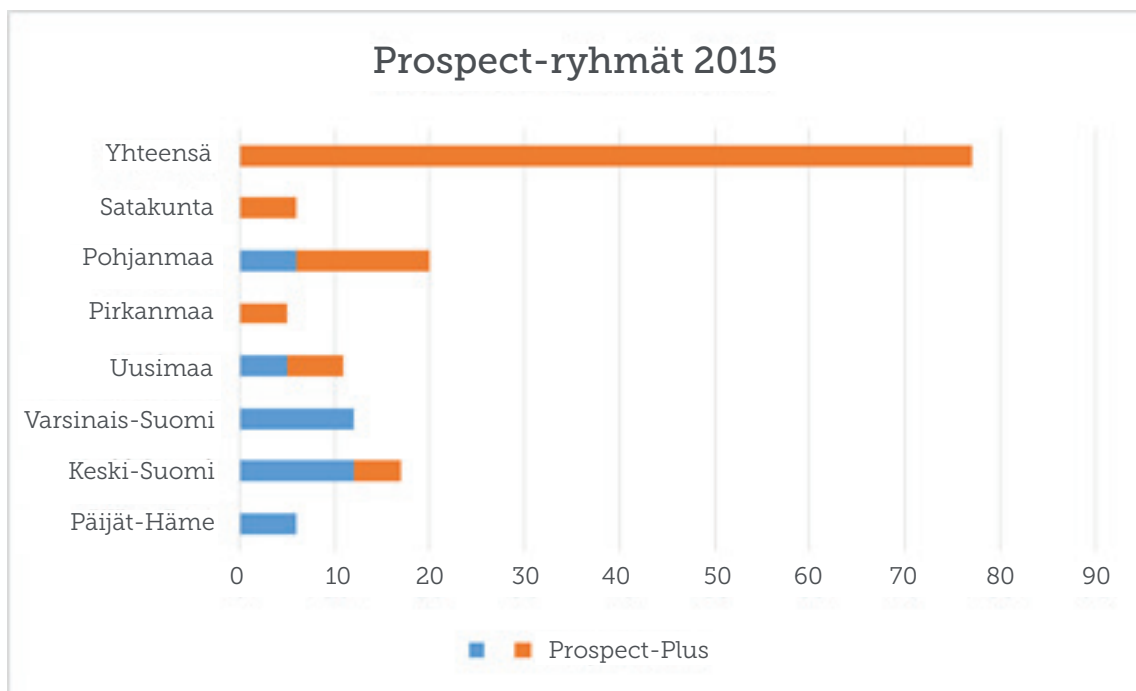
OMAVAPA-toiminta yhtenäistää, kehittää ja koordinoi valtakunnallisesti mielenterveysomaistyön vapaaehtois- ja vertaistoimintaa sekä omaistyön arviointia. Toiminnan tarkoitus on aktivoida ja tukea omaisyhdistysten vapaaehtoistoimintaa sekä kehittää omaisjärjestötyötä. Tätä työtä tehdään yhdessä keskusliiton ja sen jäsenyhdistysten sekä niissä toimivien vapaaehtoisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi toiminnan avulla kehitetään arviointiosaamista sekä

levitetään jäsenyhdistysten hyviä käytäntöjä ja omaistyön osaamista myös julkisen sektorin käyttöön.

Keskusliitto koordinoi vertaistoimintaa, jota tehdään jäsenyhdistyksissä vapaaehtoistyönä. Keskusliitto esimerkiksi huolehtii, että Prospect-toiminnan rakenteet, arvioinnit ja työvälineet ovat käytössä. Siten varmistetaan vapaaehtoistyön laadukkuus ja vapaaehtoisten hyvinvointi. Tarkoituksena on kehittää kentän vapaaehtoistoiminnan arvioinnin yhtenäisyyttä, tarkkuutta ja mielenterveysasennetyötä.

Vuoden aikana käännettiin ja taitettiin ruotsinkielelle Yhteispelillä hyvään hallintoon -opas. Sen avulla keskusliitto voi palvella myös ruotsinkielisiä jäsenyhdistyksiä ja niiden toimijoita.

Tavoitteiden ja toiminnan pitkäjänteistä kehittymistä tukivat strategiatyötilaisuudet ja niissä mukana ollut työryhmä. Näiden tuotoksena syntyi ehdotus koko järjestön yhteisestä vapaaehtoistoiminnan tulevaisuuden tahtotilasta eli visiosta sekä työtä ja toimintaa



Kaavio 1. Prospect-ryhmät jäsenyhdistyksissä vuonna 2015
(ProspectPlus-ryhmät oranssilla värillä, tavallinen Prospect-ryhmä sinisellä).

ohjaavista arvoista. Työn pohjana oli FinFamin omaisjärjestötyön strategia ja vapaaehtoistoiminnan nykytilan kartoitus vuodelta 2014.

Vapaaehtoistoiminnan strategiaa työstettiin myös keskusliiton asiantuntijapäivässä, johtajafoorumissa ja työntekijäpäivillä. Tähän työskentelyyn osallistui kaikkiaan 12 jäsenyhdistystä ja yli 80 omaisyhdistysten toimijaa: työntekijöitä, omaisia, luottamusjohtoa, vapaaehtoisia ja opiskelijoita.

Strategialuonnokseen kerättiin kommentit keskusliiton jäsenyhdistyksiltä. Kommentteja tuli kaikkiaan 12 jäsenyhdistyksestä: Etelä-Pohjanmaalta, Itä-Suomesta, Kanta-Hämeestä, Keski-Suomesta, Pirkanmaalta, Pohjanmaalta, Pohjois-Karjalasta, Päijät-Hämeestä, Salosta, Satakunnasta, Uudeltamaalta ja Varsinais-Suomesta. Kaikkiaan strategiatyöskentelyyn osallistui yli 120 henkilöä.

Kaikki edellä mainitut jäsenyhdistykset puolsivat strategiaa ja pitivät sitä hyvänä. Varsinkin arvot ja visio koettiin onnistuneiksi. Suoranaisia muutoksia toivot-

tiin vähän.

Yhteisesti laaditun vapaaehtoistoiminnan strategia-työn kautta pyritään saamaan lisää laatua ja ketteryyttä rakenteisiin, avaamaan uusia vapaaehtoisväyliä ja markkinoimaan toimintaa myös vertaisvapaaehtoisuuden rinnalle.

Vapaaehtoistyön markkinointikuviin kutsuttiin kentän vapaaehtoisia ja jäsenyhdistysten työntekijöitä. Kuvauksiin osallistui yhteensä kahdeksan henkilöä ja kuvat otti

valokuvaaja Minttu Lehtovaara. Kuvausmateriaalia hyödynnetään omaistyön vapaaehtoistoiminnassa ja muussa järjestön viestinnässä.

OMAVAPA-toiminnan yksi päätavoite on mielenterveysomaisten osallisuuden vahvistuminen osana jäsenyhdistysten vapaaehtoistoimintaa. Tällöin vapaaehtoistoiminta voi parhaimmillaan muodostua osaksi omaisen omaa hyvinvointipolkua. Keskusliiton Labyrintti-lehdessä vapaaehtoistoiminnalle tehtiin oma palsta, jossa oli vuoden aikana muun muassa galluppeja eri vapaaehtoisteemoista.

**VAPAAEHTOISSTRATEGIA-
TYÖSKENTELYYN OSALLISTUI
86 OMAISYHDISTYSTEN TOIMIJAA
JA SEN KOMMENTOINTIIN
120 KENTÄN TOIMIJAA.**

PROSPECT-TOIMINTA OLI TULOKSELLISTA JA LISÄSI OMAISTEN JAKSAMISTA

Jäsenyhdistyksissä kokoontui vuoden aikana yhteensä 12 Prospect-ryhmää yhdeksällä paikkakunnalla. Ryhmiin osallistui yhteensä 77 henkilöä. Tämä tarkoitti sitä, että vuoden aikana vapaaehtoistyötä tehtiin yhteensä 960 tuntia. Vuoden aikana saatiin viisi uutta Prospect-ohjaajaa (Keski-Suomeen kaksi, Varsinais-Suomeen kaksi ja Satakuntaan yksi). Yhteensä jäsenyhdistyksissä toimi 57 ohjaajaa.

Vapaaehtoistyönä toteutettava vertaistoimintamalli Prospect on omaiskentän tuloksellista toimintaa, joka tutkitusti lisää omaisten jaksamista. Prospect-toiminnan kautta alkanut oppilaitosyhteistyö Turun ammattikorkeakoulun kanssa on tuottanut koulutustoimintayhteistyötä ja auttanut omaistoiminnan jalkautumista julkiselle sektorille.

Vuonna 2015 sosionomi-opiskelijoille pidettiin koulutuspäivät. Lisäksi Jyväskylän aikuisopistolla järjestettiin psykiatrisen hoidon erikoisammattitutkinto-opiskelijoille koulutuspäivä, jossa kerrottiin Prospect-toiminnasta. Osallistujia koulutuksissa oli yhteensä 42 henkilöä. Vuoden aikana suunniteltiin myös yhteinen täydennyskoulutuspäivä ammattilaisille. Tämä toteutetaan vuonna 2016.

KOKEMUSKOULUTUSTOIMINTA MAHDOLLISTI OMAISILLE VAIKUTTAMISKANAVAN

Mielenterveysomaistyössä toimii kaikkiaan 35 kokemuskouluttajaa. He antavat mahdollisuuden oppia, miten vaikea psyykinen sairaus perheessä tai lähipiirissä vaikuttaa läheisen arkeen ja omaan hyvinvointiin.

Jäsenyhdistysten työntekijöistä koottiin kokemuskoulutustyöryhmä, joka työskenteli kokemuskoulutustoiminnan yhtenäisten rakenteiden ja pelisääntöjen luomiseksi. Työryhmä kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Yhdessä tapaamisista oli mukana valtakunnallisen kokemuskoulutusverkoston suunnittelija **Lauri Honkala**.

Kokemuskouluttajille ja Prospect-ohjaajille järjestettiin keväällä Jyväskylässä yhteinen vertaisoppimis- ja täydennyskoulutuspäivä. Sen aiheena oli tunnettyö. Tilaisuudessa tarkasteltiin omaa tehtävää työhönsä ohjaaja **Anne Laimion** ohjauksessa. Täydennyskoulutuspäi-

vässä oli 18 osallistujaa ympäri maata. Joulukuussa järjestettiin vertais- ja koulutustilaisuus omaiskentän kaikille vapaaehtoisille. Tilaisuus pidettiin Helsingissä teemalla "Myötätuntoa itselle". Työskentelyä ohjasi mindfulness-kouluttaja **Erja Lahdenperä**. Tilaisuuteen osallistui 22 vapaaehtoista.

MESSUT JA MUUT TAPAHTUMAT

Vuoden aikana omaistyön vapaaehtoistoiminta oli esillä messuilla ja tapahtumissa neljä kertaa. Psykiatripäivillä keskusliitto esitteli koko järjestön toimintaa yhdessä jäsenyhdistysten vapaaehtoisten kanssa.

Psykiatripäivät järjestettiin vuoden aikana kaksi kertaa ja FinFami oli mukana niissä molemmissa.

Näiden lisäksi keskusliitto oli Mielenterveysmessuilla yhdessä Suomen Mielenterveysseuran kanssa.

Mielenterveysmessuilla kolme vapaaehtoista piti tietoisuutta aiheesta "Hyvinvointia mielenterveysomaistyön vertaistuesta ja kokemuksista". FinFami esitteli koko järjestön toimintaa myös vapaaehtoisuuskonferenssilla Helsingissä. Vapaaehtoisuuskonferenssilla keskusliitto oli yhdessä FinFami Uusimaa -omaisyhdistyksen kanssa.

VAPAAEHTOISTOIMINTA ON KOKO JÄRJESTÖN MERKITTÄVÄ VOIMAVARA JA RESURSSI.



FinFami-perhe yhdessä mielenveysomaisten asiassa

Keskusliitto ja sen 16 jäsenyhdistystä työskentelivät tiiviissä yhteistyössä mielenveysomaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Yhteiset koulutukset ja tilaisuudet mahdollistivat ammatillisen kehittymisen lisäksi kuulumisten- ja tiedonvaihdon järjestön eri toimijoiden kesken. Omaisjärjestöjä yhteiset tapaamiset ovat ensiarvoisen tärkeitä, jotta järjestön visio voidaan saavuttaa.

Vuoden 2015 aikana järjestettiin seitsemän kaikille jäsenyhdistyksille suunnattua tilaisuutta, joista yksi tilaisuus oli samalla tarkoitettu myös vapaaehtoistoimijoille.

OMAIJÄRJESTÖJEN YHTEISET TAPAAMISET OVAT ENSIARVOISEN TÄRKEITÄ, JOTTA JÄRJESTÖN VISIO VOIDAAN SAAVUTAA.

Johtajafoorumit järjestettiin sekä keväällä että syksyllä. Kevään johtajafoorumin teemana oli innostava kehittäminen ja edunvalvonta, syksyn teemana vapaaehtoistoiminnan johtaminen. Johtajafoorumi kokosi omaisjärjestön operatiivisen- ja luottamusjohdon yhteisen ajankohtaisen aiheen äärelle. Kevään tilaisuuteen osallistui yhteensä 23 ja syksyn tilaisuuteen 25 järjestöjohdon edustajaa.

Keväällä ja talvella jäsenyhdistysten toimijoille järjestettiin suositut asiantuntijaryhmät. Kevään asiantuntijaryhmässä käsiteltiin vapaaehtoistoiminnan kehittämistä, ja talven teemana oli sosiaalisen median hyödyntäminen omaistyössä. Kouluttaja **Salla Saari**nen Radical Soulista johdatteli asiantuntijaryhmät vapaaehtoisteemaan. Sosiaalisesta mediasta puhui toiminnanjohtaja **Anne Lindfors** Lapsettomien yhdistys Simpukasta.

Järjestön työntekijäpäivät järjestettiin vuonna 2015 Kuopiossa. Yhteensä 42 kenttämme työntekijää 11 jäsenyhdistyksestä osallistui päiville, joiden teemana oli vapaaehtoistoiminnan kehittäminen. Työntekijäpäivillä tutustuttiin myös Omaiset mielenveysomien tukena Itä-Suomi ry:n toimintaan, joka vastasi päivien monipuolisesta vapaa-ajan ohjelmasta. Työntekijäpäivät järjestetään vuosittain alueyhdistysten toimialueilla. Vuonna 2016 työntekijäpäivät järjestetään Seinäjoella.

Keskusliiton vuoden teema, vaikuttaminen, näkyi vapaaehtoistoiminnan osalta valtakunnallisten Yhdessä enemmän – Mielenveysomaispäivien toteutumisena. Päivät järjestettiin elokuussa Hämeenlinnan Aulangolla. Päivillä oli 142 osallistujaa, seitsemän erilaista voimavarakeskeistä työpajaa ja kuusi puhujaa. Kaikkiaan päivien järjestelyihin osallistui 15 vapaaehtoista ja 9 työntekijää. Päivien suunnittelutyöryhmä kokoontui 6 kertaa ja siinä oli vaihtelevasti 4-5 osallistujaa. Omaispäivien voimavaratyöpajat toteutuivat jäsenyhdistysten vapaaehtoisten ja työntekijöiden yhteistyönä. Päivien luennoitsijat esiintyivät ilmaiseksi.

Pääpuhujia olivat europarlamentaarikko **Sirpa Pietikäinen** ja filosofian emeritusprofessori **Timo Airaksinen**, hankejohtaja **Markus Raivio** sekä vapaaehtoinen **Riitta-Liisa Suvanto**. Tapahtumassa esiintyivät myös keskusliiton toiminnanjohtaja Pia Hytönen ja FinFami Uusimaa –omaisyhdistyksen toiminnanjohtaja **Leif Berg**. Osallistujat kuvailivat mielenveysomaispäiviä lämminhenkisiksi, ja niiden järjestämisestä toivottiin perinnettä.

Lääkeyhtiö Lundbeck sponsoroiti mielenveysomaispäivien osallistujille luentokassit. Keskusliitto tilasi myöhemmin 500 kappaletta lisää omaispäivillä jaettu kasseja, joita jäsenyhdistykset saivat jakaa eteenpäin. Kassit olivat onnistunut keino saada yhteistä näkyvyyttä mielenveysomien asialle, sillä niissä näkyy järjestöme keskeinen sanoma: *”Kun yksi sairastuu, monen maailma muuttuu. Et jää yksin.”*

”OMAIJÄRJESTÖJEN YHTEISET TAPAAMISET OVAT ENSIARVOISEN TÄRKEITÄ, JOTTA JÄRJESTÖN VISIO VOIDAAN SAAVUTAA.”

Toimintavuoden päätti joulukuussa järjestetty keskusliiton glögijuhla. Vuosittain järjestettävään juhlaan ilmoittautui yhteensä 53 eri sektoreilta tulevaa yhteistyökumppania. Glögijuhla oli kiitos kuluneesta vuodesta sekä kohtaamispaikka järjestön yhteistyökumppaneille ja toimijoille.



YHDESSÄ OLEMME ENEMMÄN!



Jäsenyhdistykset

Keskusliitto toimii mielenterveyskuntoutujien ja -potilaiden alueellisten omaisyhdistysten keskusjärjestönä ja tukee omalla toiminnallaan näiden yhdistysten tavoitteiden saavuttamista. Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin jäseniä ovat liiton 16 alueellista omaisyhdistystä.

KESKUSLIITON 16 JÄSENYHDISTYSTÄ:

Keski-Uudenmaan Sopimuskoti ry, Kerava perustettu 1983, liittynyt keskusliittoon 1991	Päijät-Hämeen mielenterveysomaiset – FinFami ry, Lahti perustettu 1993, liittynyt keskusliittoon 1993
Varsinais-Suomen mielenterveysomaiset – FinFami ry, Turku perustettu 1984, liittynyt keskusliittoon 1991	Keski-Suomen mielenterveysomaiset – FinFami ry, Jyväskylä perustettu 1993, liittynyt keskusliittoon 1995
Mielenterveysomaiset Pirkanmaa – FinFami ry, Tampere perustettu 1988, liittynyt keskusliittoon 1991	Svenska Österbottens anhörigförening SÖAF rf perustettu 1996, liittynyt keskusliittoon 2009
FinFami – Uusimaa ry, Helsinki perustettu 1988, liittynyt keskusliittoon 1994	FinFami – Kanta-Hämeen mielenterveysomaiset ry, Hämeenlinna perustettu 1997, liittynyt keskusliittoon 1997
Pohjois-Karjalan mielenterveysomaiset – FinFami ry, Joensuu perustettu 1988, liittynyt keskusliittoon 1991	Itä-Uudenmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry, Porvoo perustettu 2000, liittynyt keskusliittoon 2006
Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry, Tampere perustettu 1991, liittynyt keskusliittoon 1996	FinFami Etelä-Pohjanmaa ry, Seinäjoki perustettu 2001, liittynyt keskusliittoon 2001
FinFami Pohjanmaa ry - FinFami Österbotten rf, Vaasa ja Kokkola perustettu 1991, liittynyt keskusliittoon 1991	FinFami – Salon seudun yhdistys ry, Salo perustettu 2003, liittynyt keskusliittoon 2003
Omaiset mielenterveystyön tukena Itä-Suomi ry, Kuopio ja Mikkeli perustettu 1992, liittynyt keskusliittoon 1992	FinFami Satakunta ry, Pori perustettu 2009, liittynyt keskusliittoon 2009

Hyvällä hallinnolla entistä laadukkaampaa toimintaa

OMAHA – Omaisyhdistysten hallinnon kehittämishanke on keskusliiton vuonna 2015 käynnistämä kolmivuotinen projekti. Sen tarkoituksena on tukea liiton jäsenyhdistysten hallintoa, hallinnon kehittämistä ja uusien omaisyhdistysten perustamista. Hankkeen tavoitteena on luoda keskusliitolle vaikuttava hallinnon tukipalvelu.

Vuonna 2015 tarkennettiin hankkeen suunnitelmat ja tavoitteet, aloitettiin konkreettisten toimintojen rakentaminen ja palkattiin uusi suunnittelija. Suunnittelija aloitti työt elokuussa.

OMAHA-hankkeen tarkennetut päätavoitteet:

1. Parantaa ja korjata hallinnon prosesseja sekä lisätä hallinto-osaamista kaikille hallinnossa mukana oleville tahoille.
2. Yhdistysten hallintoa ja taloutta toteutetaan ja kehitetään kustannustehokkaasti keskusliiton ja jäsenyhdistysten yhteistyönä.
3. Systemaattiset ja hallintoa kehittävät tukipalvelut toteutuvat niin, että toiminta on aidosti vaikuttavaa. Kehittämistoimenpiteet juurtuvat yhdistyksen rakenteisiin ja johtamiskulttuuriin.
4. Hallinnollisesta tukipalvelu on oma toimintamuotonsa ja sillä on vastuuhenkilö.
5. Uusia omaisyhdistyksiä perustetaan nykyisille katvealueille takaamalla yhdistyshallinnon rakentamiseen riittävä keskusliiton tuki.

ALKUKARTOITUKSESTA TARKEMPIIN SUUNNITELMIIN

OMAHA-hankkeen alkuvaiheessa panostettiin erityisesti kattavan alkukartoituksen tekemiseen, jonka

HANKKEEN TAVOITTEENA ON LUODA KESKUSLIITOLLE VAIKUTTAVA HALLINNON TUKIPALVELU.

pohjalle voitiin laatia pitkäjänteiset kehittämistyön suuntalinjat. Vuoden lopulla tehtiin kysely liiton jäsenyhdistyksille, jossa kartoitettiin yhdistysten kokemuksia hallintonsa nykytilasta, kehittämistarpeista sekä toiveista keskusliiton suuntaan. Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 12 toiminnanjohtajaa ja 7 puheenjohtajaa eri yhdistyksistä.

Kyselyn tulosten perusteella hallinnon tilaan oltiin yleisesti ottaen tyytyväisiä. Arkisen hallintotyön hoitamisessa ei koettu vaikeuksia. Kyselystä tuli esiin, että vain harvalla yhdistyksellä oli vaikeuksia yhdistyshallinnon perusasioissa ja tukea kaivattiin enemmän erityiskysymyksissä. Tuen tarpeiden taustalla oli myös toiminnan laajentumisen seurauksena kasvaneet vaatimukset toiminnan tuloksellisuudelle ja laadulle, jolloin tarve hallintorakenteiden kehittämislisääntyy.

OMAHA-HANKKEEN LÄHTÖKOHTA ON SE, ETTÄ HALLINTO ON AINA YHTEISPELIÄ JA VAHVA LUOTTAMUS HYVÄN HALLINNON EDELLYTYS.

Alkukartoitusta varten tehtiin myös yhdistysvierailuja, haastateltiin yhdistysten avainhenkilöitä ja peilattiin järjestön tilannetta yleisiin kolmannen sektorin muutostrendeihin. Alkukartoituksen tuloksia hyödynnettiin heti toimintojen suunnittelussa. Kartoituksen aikana saadun palautteen perusteella yhdistykset ottivat uuden hallinnon tukipalvelun kannustavasti ja korkein odotuksin vastaan.

UUSIA TYÖKALUJA JA MENETELMIÄ HALLINNON TUEKSI

Hankkeen alkuvaiheessa oli olennaista valita sellaiset kehittämistyön menetelmät, joilla keskusliiton tuesta saadaan aidosti vaikuttavaa, ja joilla hyvien hallintotapojen mukaiset käytännöt juurtuvat kunnolla osaksi yhdistysten toimintaa. Kehittämistyölle laadittiinkin alkuvaiheessa tarkat periaatteet, joiden mukaan konkreettisia toimintoja valmisteltiin. Hankkeen sisäiset menetelmät suunniteltiin niin, että ne toimivat myös hallintotyön malleina keskusliiton jäsenyhdistyksille.

Nämä menetelmät konkretisoituvat erilaisina työkaluina ja ohjeistuksina, joilla yhdistykset pystyvät helposti käsittelemään ja kehittämään hallintoon liittyviä asioita. Vuonna 2015 ehti valmistua yhdistyshallinnon riskikartoituslomake, jonka avulla yhdistysten on helpompi tunnistaa hallintoon liittyviä riskejä ja määrittää sopivia riskienhallintakeinoja. Vuoden lopulla aloitettiin myös yhdistyshallinnon kuntotestin valmistelu, jonka avulla mitataan yhdistyksen suoriutumista hallinnon eri osa-alueilla.



Kuva: Shutterstock

HANKEPILOTEISSA MENETELMÄT KÄYTÄNTÖÖN

Alkukartoituksen ja hankkeen tavoitteiden pohjalta etsittiin syksyllä 2015 hankkeelle sopivat pilottiyhdistykset. Pilottien avulla testataan uusia menetelmiä ja hankitaan ensimmäisen vaiheen tulokset. Toiseksi hankepilotiksi valikoitui FinFami Satakunta ry, jolla todettiin olevan erinomaiset edellytykset ja tarve saavuttaa hankkeen tavoitteiden mukaisia tuloksia nopeasti. Toiseksi hankepilotiksi päätettiin nostaa Etelä-Karjalan seutu, johon on tarve perustaa aivan uusi yhdistys järjestämään paikallista omaistoimintaa. Etelä-Karjalan pilotin ajatuksena on laatia sopivat toimintamallit, joilla keskusliitto pystyy tukemaan uuden toiminnan perustamiseen tarvittavaa hallintotyötä.

Pilottien osalta tehtiin vuonna 2015 tarvittavat alkukartoitus- ja valmistelutyöt. Kehittämistoiminnot käynnistetään heti alkuvuodesta 2016. Hankepilottien tuloksia tullaan levittämään ja hyödyntämään aktiivisesti koko järjestön sisällä.

HYVÄLLÄ VIESTINNÄLLÄ VAHVAAN LUOTTAMUKSEEN

Hankesuunnitelmaa tarkennettaessa korostettiin erityisesti viestinnän merkitystä. Merkittävä osa hallinnon haasteista on kokemusten mukaan peräisin eri-

laisista vuorovaikutukseen ja keskinäiseen luottamukseen liittyvistä ongelmista. OMAHA-hankkeen lähtökohta on se, että hallinto on aina yhteispeliä ja vahva luottamus hyvän hallinnon edellytys.

OMAHA:lle laadittiin erillinen viestintäsuunnitelma. Suunnitelmassa määriteltiin hankkeen viestinnän päätavoitteiksi hallintotyön läpinäkyvyyden ja avoimuuden lisääminen, tiedon ja osaamisen välittäminen, yhteistyön lujittaminen järjestön sisällä sekä järjestön imagon ja luotettavuuden tukeminen. Hankkeen alkuvaiheessa tavoitteita edistettiin muun muassa OMAHA:n uutiskirjeen avulla. Uutiskirjeessä tiedotettiin hankkeen etenemisestä ja välitettiin hallinnon kehittämiseen liittyvää ajankohtaista tietoa. Viestinnän kautta korostettiin erityisesti hyvän hallintotyön merkitystä toiminnan laadun ja tuloksellisuuden turvaajana.

OMAHA-hankkeen pääviestit:

1. Hyvä hallinto on laadukkaan ja tehokkaan toiminnan tae.
2. Hallintotyö on arvokasta.
3. Hyvä hallinto toteutuu yhdessä tekemällä.
4. FinFami ja sen jäsenyhdistykset ovat luotettavia ja vakaita yhteistyökumppaneita.

Opastava kehitti omaisten tukimuotoja

Opastava on Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin ja Omaishoitajat ja läheiset -liiton yhteishanke. Sen tarkoituksena on edistää omaisille tarjottavien palveluiden asiakaslähtöistä kehittämistä kuntien, omaishoitajien ja omaisjärjestöjen välisenä yhteistyönä. Hanke toteutetaan vuosina 2012–2017 ja sen pilottipaikkakuntina ovat Tampere, Turku ja Pori.



TAMPEREELLA EDISTETTIIN OMAISHOITAJIEN TUNNISTAMISTA JA KUULEMISTA

Opastavan vuonna 2013 käynnistynyt Tampereen pilotti keskittyi siihen, miten palvelumuotoilun keinoin voidaan koota tietoa omaisten paikallisiin palveluihin kohdistuvista toiveista ja tarpeista sekä löytää keinoja niihin vastaamiseksi. Tämän prosessin tuloksena syntynyt omaisten parempaan tunnistamiseen ja ohjaamiseen liittyvä ammattilaisten perehdytys ja työkalu -kokonaisuus valmistui vuoden 2015 aikana.

Tampereen pilotin päätöstilaisuutena järjestettiin keväällä 2015 omaishoidon kansalaisraati. Kansalaisraati on paikallisesti toteutettava osallistavan demokratian menetelmä, jossa edustava otos rajatusta ihmisryhmästä pohtii heille annettua kysymystä. Tampereen raadin kysymyksenä oli ”Miten omaisten hyvinvointia voitaisiin edistää Tampereella?”.

11-jäseninen raati kokoontui kolmena päivänä keskustelemaan tamperelaisten omaisten tarpeista koulutettujen ohjaajien johdolla. Lopuksi raatilaiset laativat aiheesta julkilausuman, joka luovutettiin tiedotustilaisuudessa Tampereen apulaispormestari Mikko Aaltoselle. Julkistamisen jälkeen julkilausuma lähetettiin vastinekierrokselle viidelletoista omaisten toivomalle taholle, joista neljätoista esitti siihen vastineensa vuoden loppuun mennessä.

Tampereen pilotin toteutuksesta ja tuloksellisuudesta tehtiin arviointikysely toimintaan osallistuneille Tampereen kaupungin toimijoille ja paikallisille omaisjärjestöille. Kyselyyn vastasi kahdeksan tahoja, joiden näkemyksen mukaan sekä palvelumuotoilu että kansalaisraati olivat työskentelytapoina onnistuneita, nostivat esille omaisten palveluiden kehittämisen kannalta keskeisiä asioita ja tuottivat onnistuneita ratkaisuja omaisten palveluiden kehittämiseen.

TURUN OMAISHOIDON ASIAKASRAATI PARANSI OMAISTEN OSALLISUUTTA

Turussa Opastava toteutti asiakaslähtöistä kehittämistä perustamalla Suomen ensimmäisen omaishoidon asiakasraadin. Asiakasraati on vaikuttamiskanava ja foorumi, jossa palveluiden käyttäjät keskustelevat palveluntarjoajien kanssa. Raadissa ideoidaan uusia palveluratkaisuja, annetaan palautetta sekä tehdään aloitteita ja otetaan kantaa ajankohtaisiin asioihin.

Omaishoidon asiakasraadin ensimmäinen toimikausi alkoi vuoden 2014 alussa ja päättyi vuonna 2015. Vuoden 2015 aikana järjestetyt kaksi istuntoa keskittyivät ensimmäisen toimintavuoden yhteenvetoon ja arviointiin. Lisäksi pohjustettiin mahdollista toista toimikautta ja suunniteltiin pilotin päätöstapahtumana järjestettyä seminaaria. Omaiset palvelujen kehittäjinä ja vaikuttajina -seminaari toteutettiin marraskuussa.

Asiakasraadın on tarkoitus jatkaa vuonna 2016 paikallisin voimin.

PORISSA KOKEILLAAN KOKEMUSKEHITTÄMISTÄ

Porissa pilotoidaan kokemuskehittämistä ja luodaan omaisten palveluiden arvioimiseen soveltuva kokemusarvioinnin toimintamalli. Omaiset ovat mukana kehittämisen kaikissa vaiheissa: määrittämässä palveluissa arvioitavia asioita, arvioimisen kriteerejä, toteuttamassa itse arviointia sekä määrittämässä arvioinnin pohjalta palveluiden kehittämistarpeita ja niiden ratkaisuja. Arvioitavana palveluntarjoajana on Torin psykoosiklinikka (ent. Torin kuntoutumisyksikkö).

Porin pilotin toteutus jatkuu edelleen vuonna 2016

haastateltavien omaisten värväämisen sekä sairaanhoitopiiriltä hankitun tutkimusluvan vaadittua odotettua enemmän aikaa. Arvioinnin suorittavat kokemusarvioijat rekrytoitiin syksyn 2015 aikana, mutta heidän koulutuksensa, pilotin käytännön arviointityö sekä Torin psykoosiklinikan kanssa arvioinnin päätteeksi järjestettävä palautetilaisuus toteutuvat vasta vuoden 2016 puolella.

Porin pilotissa toimi kevään 2015 ajan harjoittelijana sosiaali- ja terveysalan opiskelija, jonka tehtävänä oli kokemuskehittämisen suunnitteluun liittyvä yhteistyö Omaishoitajat ja läheiset -liiton kanssa.

ASIAKASRAATI JA AMMATTILAISTEN PEREHDYTYSMALLI LEVIÄVÄT UUSILLE PAIKKAKUNNILLE

Vaikka Opastavassa luotujen palveluideoiden, työkalujen sekä toimintamallien levittämisen ja juurrutustyö lähteekin täysipainoisesti liikkeelle vasta vuoden 2016 myötä, jäsenjärjestöjä otettiin mukaan toimintaan jo vuoden 2015 kuluessa, jotta yhteistyön valmistelu ja pohjustaminen saatiin aloitettua riittävän ajoissa.

Vuodelle 2016 Opastava-hanke on tässä vaiheessa sopinut yhteistyöstä seuraavien jäsenjärjestöjen kanssa: FinFami – Kanta-Hämeen mielenterveysomaiset, FinFami Pohjanmaa, FinFami Etelä-Pohjanmaa, Omaiset mielenterveystyön tukena Pohjois-Karjalan yhdistys sekä Omaiset mielenterveystyön tukena Itä-Suomi.

Alustavissa keskusteluissa jäsenjärjestöistä neljä on ilmaissut halunsa kokeilla Opastavan Turun pilotissa kehitettyä asiakasraatimallia, yksi puolestaan Tampereen pilotissa kehitettyä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten perehdytysmallia, jossa ammattilaisille annetaan valmiudet omaisten tunnistamiseen, neuvontaan ja ohjaamiseen sekä näihin liittyvien työkalujen käyttöön.

OMAISHOITAJAT ESIIN AKTIIVISELLA TIEDOTUKSELLE

Opastavan viestintä tuki vuonna 2015 hankkeen toimintaa pilottipaikkakunnilla ja tiedotti pilottien vaiheista ja tuloksista sekä paikallisesti että valtakunnallisesti. Lisäksi omaishoitajien ja mielenterveysomaisen asemaa tuotiin esiin useilla paikkakunnilla kiertäneen Olen vierelläsi -valokuvanäyttelyn yhteydessä.

Tampereen pilottiprojektissa Opastavan tiedottaja koosti ensi-fooesitteen omaishoitajia työssään kohtaaville ammattilaisille. Keväällä valmistuneessa esitteessä on tietoa omaisille suunnatuista palveluista ja tuesta Tampereen seudulla, ja se on ladattavissa Opastava-hankkeen verkkosivuilta. Tiedottaja osallistui myös Tampereen omaishoidon kansalaisraadinkin kokousten ja tilaisuuksien järjestelyyn ja markkinointiin. Tiedotus hoidettiin yhteistyössä Tampereen kaupungin kanssa.

Turussa hankkeen tiedottaja osallistui Turun omais-



Kuva: Pirita Tolvanen



OMAINEN ESIIN

Ohjeita omaisyhdistysten viestintään

hoidon asiakasraadien kokousten käytännön järjestykseen ja tilaisuuksien mainostamiseen. Lisäksi viestintä osallistui projektin loppuraportointiin ja tiedotti tuloksista. Porin piloteista tiedotettiin Opastavan verkkosivuilla, paikallisen omaisyhdistyksen jäsenlehdessä sekä omaisille suunnatuissa tiedotteissa.

Opastava-hanke näkyi neljäntenä toimintavuotenaan useissa medioissa. Tampereen pilotista, omaishoidon kansalaisraadista, uutisoivat Yle, Aamulehti, Turun Sanomat, Iltalehti, Kuntalehti, Keskisuomalainen, Demokraatti, UutisAalto, SuurTampere sekä RadioSun. Turun omaishoidon asiakasraadien tuloksista uutisoitiin Turkulaisessa ja Aamuset-lehden verkkosivuilla. Hankkeen toiminnasta uutisoitiin myös Tampereen kaupungin ja Turun kaupungin verkkosivuilla. Opastava on myös mainostanut järjestämiään tilaisuuksia keskeisissä paikallisissa tiedotusvälineissä. Hankkeesta on kerrottu yhteistyötahoille uutiskirjeessä, joka lähetettiin kolme kertaa vuoden 2015 aikana. Hanke näkyi myös järjestön jäsenlehdessä Labyrintissä sekä yhteistyökumppanin Lähellä-lehdessä. Lisäksi hankkeen etenemisestä ja ajankohtaisista asioista tiedotettiin Opastavan omilla verkkosivuilla, FinFamin Facebook-sivulla ja Twitterissä. Opastavan verkkosivuilla vierailtiin vuonna 2015 yhteensä 2572 kertaa.

Pilottipaikkakuntaakohtaisen viestinnän lisäksi Opas-

tavan tiedottaja koordinoi Olen vierelläsi -valokuvänäyttelyä, jossa omaishoitajien työn vaativuus ja sitovuus tulee ilmi kuvan keinoin. Näyttelyn viestinnässä painotettiin omaishoitajien työn merkitystä kunnille ja muistutettiin, että vain osa omaishoitajista saa omaishoidon tukea. **Satu Kemppaisen** ottamat kuvat olivat vuoden 2015 aikana esillä Eduskunnan kirjastossa, Kirjasto 10:ssä, Helsingin päärautatieasemalla, Turun seudun omaishoitokeskuksessa, Tampereen pääkirjasto Metsossa, Hämeenlinnan Kumppanuustalolla, Espoon Kirjasto Omenassa sekä Tikkurilan kirjastossa Vantaalla.

Näyttelyn vieraskirjaan on jättänyt terveiset lähes 400 henkilöä. Katsojia oli vielä enemmän, kun huomioidaan kaikki kävijät ja myös Helsingin päärautatieaseman näyttelyssä vierailleet. Näyttely sai kiitosta tärkeän ja ajatuksia herättävän aiheen esiintuomisesta positiivisella tavalla. Näyttelystä uutisoitiin esimerkiksi Helsingin Uutisissa, Lähellä-lehdessä ja Labyrintissa.

Joulukuussa julkaistiin Opastavan tiedottajan laatima Omainen esiin -viestintäopas, joka tukee omaisyhdistyksiä oman viestintänsä toteutuksessa. Sen avulla paikallisyhdistykset voivat viestiä yhä itsenäisemmin toiminnastaan ja edistää myös Opastavassa kehitettyjen toimintamallien juurruttamista paikkakunnallaan.



**OLEN VIERELLÄSI – VALOKUVANÄYTTELYSSÄ
OMAISHOITAJIEN TYÖN VAATIVUUS JA SITOVUUS
TULEE ILMI KUVAN KEINAIN.**



Mieletön Mahdollisuus on nyt

Mieletön Mahdollisuus -projektin tavoitteena on lisätä tietoa mielenterveyden ongelmista, vähentää niihin liittyviä ennakkoluuloja ja tarjota välineitä lasten, nuorten ja heidän perheidensä arjen helpottamiseksi. Projektin päämääränä on lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen ja mielenterveyden ongelmien ylisukupolvisuuden katkaisu. Projekti toimii vuosina 2014-2018.



PROFILOITUMINEN LAPSI- JA NUORISOJÄRJESTÖKSI

Projektin viestinnän yhtenä tavoitteena on profiloida keskusliitto lapsi- ja nuorisotyön kentän toimijaksi. Tätä kautta vaikutetaan esimerkiksi lasten ja nuorten hyvinvointia koskettaviin valtakunnallisiin kehittämissuunnitelmiin. Projektin viestinnän tarkoituksena on kohderyhmien tavoittaminen ja tuen piiriin saaminen sekä mielenterveyteen liittyvän tiedon levittäminen. Projektin viestintäsuunnitelma linjaa viestinnän tapoja ja sisältöjä. Tavoitteena on lisätä keskustelua lapsiomaisten tilanteesta sekä ymmärrystä mielen terveydestä ja mielen sairauksista. Tiedon lisääntyessä ennakkoluulot vähentyvät.

Vuonna 2015 toteutettiin suunnitelman mukaista viestintää. Projektille laadittiin yleisesite, kaksi rollupia, kolme julistetta, "Sä oot mieletön" -pinssejä sekä sloganilla varustettuja nenäliinapaketteja.

VISUAALINEN ILME KUVASTAA OSALLISUUTTA, TOIVOA JA ELÄMÄÄN LIITTYVIÄ TUNTEITA

Vuonna 2015 projektille laadittiin ilme, jonka suunnittelusta vastasi suunnittelutoimisto Dog Design Oy. Suunniteltu ilme kuvastaa osallisuutta, toivoa ja elämään liittyviä erilaisia tunteita. Ilme sisältää projektin tunnuksen eli logon sekä visuaalisen ilmeen eli linjauksia värien ja kuvituksen käyttöön. Ilmeen suunnittelussa otettiin huomioon sen yhteensopivuus FinFamin visuaalisen ilmeen kanssa.

Ilmeen suunnitteluun osallistettiin lapsia ja nuoria. Kahdessa päiväkodissa pidettiin tunnustyöpajat, joissa lapset muotoilivat tarinan pohjalta erilaisia tunteita kuviksi. Näistä syntyi lasten tunnus ja materiaalia

visuaaliseen ilmeeseen. Nuorille suunniteltiin tunnusvaihtoehtoja, joista he pääsivät valitsemaan kuvaavimman. Kummallekin ryhmälle luotiin oma tunnus, koska lasten ja nuorten elämänvaihe ja siihen liittyvät haasteet ovat hyvin erilaisia.

Kokonaisuudessaan viestinnän ilme on saanut loistavan vastaanoton ja onnistunut tuomaan esiin projektin toivomaa ajatusta: Aina on toivoa.

VISUAALISEN ILMEEN SUUNNITTELUUN OSALLISTETTIIN LAPSIA JA NUORIA.

TARINOIDEN KAUTTA KERTOMINEN AUTTAA YMMÄRTÄMÄÄN LAPSIOMAISIA

Tärkeä osa projektin viestintää ovat kuvat ja niiden kertomat tarinat. Valokuvat vahvistavat viestiä ja niitä käytetään projektin viestinnässä paljon, erityisesti sosiaalisen median kanavissa.

Vuonna 2015 toteutettiin neljä lapsiomaisiin liittyvää videota. Kaksi videoista oli FinFamin henkilökunnan itse toteuttamia ("Äitienpäivä" ja "Mikä äitiä vaivaa?") ja kaksi yhteistyössä ulkopuolisten kanssa. Toinen yhteistyön tuloksista oli lapsiperhetyön ammattilaisille kohdennettu menetelmäesittely Lapset Puheeksi ja Vertti -menetelmistä. Toinen oli suurelle yleisölle tarkoitettu, Ilonan päiväksi valmistunut animaatio.

Menetelmäesittelyvideo toteutettiin yhteistyössä Lah-





Kuvat: Minttu Lehtovaara

den muotoiluinstituutin kanssa. Animaation suunnittelusta vastasi Dog Design Oy. Videot on ladattu YouTubeen. Vuoden 2015 loppuun mennessä lapsiomaivideoilla oli 1692 katselukertaa.

SOSIAALISEN MEDIAN AVULLA TAVOITETTIIN ERI KOHDERYHMIÄ

Projektille avattiin oma Facebook-sivu sekä Instagram-tili. Facebookilla tavoitettiin laajempi yleisö, pääsääntöisesti nuoret aikuiset ja sitä vanhemmat. Instagram perustettiin, jotta nuoria tavoitettaisiin paremmin. Lisäksi projektista viestittiin FinFamin yleisillä Facebook-sivuilla, verkkosivuilla sekä Twitterissä.

Valtakunnallisena mielenterveysomaisten päivänä eli Ilonan päivänä toteutettiin isompi tiedotuskampanja, jonka teemana oli lapsiomaivaiset. Kampanja toteutettiin

pääasiassa sosiaalisessa mediassa.

VAIKUTTAMINEN LAPSIPERHEITÄ KOSKEVIIN YHTEISKUNNALLISIIN PÄÄTÖKSIIN

VUODEN 2015 LOPPUUN MENNESSÄ LAPSIOMAIVIDEOILLA OLI 1692 KATSELUKERTAA.

Vuonna 2015 Helsingin Sanomissa julkaistiin projektin mielipidekirjoitus, joka liittyi uuden hallituksen linjauksiin lasten kokoaikaisen päivähoiton rajauksista. Kirjoitus avasi keskustelun siitä, miten linjaus asettaa erityisesti huonoimmassa asemassa olevien (esimerkiksi työttömien ja masennuksesta kärsivien) perheiden lapset eriarvoiseen asemaan. Linjaus lisää jo ennestään merkittävää mielenterveyden ongelmiin liittyvää leimaa.

FinFami osallistuu jatkossa yhä aktiivisemmin lapsiperheitä koskevien palvelujen uudistamiseen liittyvään keskusteluun.

TIETOA JA TAITOJA DRAAMAN KEINAIN

Mielellään Mahdollisuus -draamakokonaisuus alakouluikäisille valmistui syksyllä. Sen suunnittelusta vastasi teatteri-ilmaisun ohjaaja **Titte Neuvonen**. Kokonaisuuteen suunniteltiin erilliset osiot 2. - 3. - ja 6. luokan oppilaille. Kokonaisuutta testattiin yhteistyökoulussa Vantaalla ja se sai erittäin hyvää palautetta.

Kumpikin osio sisältää lapsiomaisen tarinan ja siihen liittyviä tehtäviä. Lapset pääsevät tutustumaan tarinan päähenkilöön ja auttamaan häntä vaikeassa tilanteessa. Jokaisessa luokassa on tarinan päähenkilöön samaistuvia lapsia, koska 25 % alakäisistä elää perheessä, jossa vanhempi sairastaa psyykkisesti. Tarinan kautta he saavat tukea omaan tilanteeseensa ja kenties rohkaistuvat kertomaan mieltään painavista asioista turvalliselle aikuiselle.

Kokonaisuuksia pilotoidaan vuoden 2016 aikana laajemmin Kanta-Hämeessä ja Pohjois-Karjalassa. Vuonna 2016 myös suunnitellaan kokonaisuus yläkouluikäisille nuorille.

KOULUTUKSET TÄYDENTÄVÄT OSAAMISTA JA LUOVAT UUTTA NÄKÖKULMAA

Vuoden aikana toteutettiin kaksi koulutusta jäsenyhdistysten työntekijöille. Koulutukset räätälöitiin edellisenä vuonna toteutetun tarvekyselyn tulosten perusteella.

Ensimmäinen koulutuksista oli myyntivalmennus ja sen toteuttamisesta vastasi Sales Energy Consulting SEC Oy. Valmennuksen aikana pohdittiin myynnin kasvavaa merkitystä järjestötyössä ja saatiin välineitä erinomaisen asiakaspalvelukokemuksen syntymiseen. Valmennus saa mahdollisesti jatkoa vuonna 2016, sillä myyntiä pidettiin tärkeänä järjestötyön kehittämisen kannalta.

Toinen koulutus oli kolmipäiväinen Lapset Puheeksi -menetelmäkoulutus, joka jatkuu vielä vuoden 2016 puolella. Menetelmäkoulutuksen kautta vahvistettiin lapsiomaistyön tasalaatuisuutta kaikilla alueilla.

LAPSIOMAISTYÖN PERIAATTEET YHTENÄISTÄVÄT TYÖTÄ

Lapsiomaistyön periaatteiden suunnittelu aloitettiin vuonna 2013. Suunnittelutyö aloitettiin PäivänKakarat-verkostossa ja vietiin loppuun projektin kehittämistyönä. Lapsiomaistyön periaatteet valmistuivat

kommenteille vuoden 2015 lopussa. Periaatteet pidettiin lyhyenä ja ytimekkäänä. Niistä tehtiin pikemminkin lapsiomaistyön sisältöä esittelevä kokonaisuus kuin teoreettinen ja laaja teos. Periaatteista painetaan alkuvuonna 2016 visuaalisesti kiinnostava ja helppolukuinen julkaisu, jota voi käyttää oman työn tukena ja esiteltäessä toimintaa yhteistyökumppaneille.

ARVIOIVA KATSAUS VUOTEEN 2015

LAPSET TUTUSTUVAT TARINAN PÄÄHENKILÖÖN JA AUTTAVAT HÄNTÄ VAIKEASSA TILANTEESSA.

Jotta projekti voi saavuttaa tavoitteensa, on toimintaan suhtauduttava rakentavan arvioivasti koko projektin ajan. Vuodelle 2015 asetetut tavoitteet saavutettiin, vaikka toimintamuotoja muokattiin joiltain osin vuoden aikana.

Muutoksena alkuperäiseen suunnitelmaan oli kokemuskoulutusten poisjäänti. Kokemuskouluttajien kouluttamistarpeita selvitettiin jäsenyhdistyksiltä vuoden 2015 aikana. Projektin toimesta koulutukselle ei ollut tarvetta, koska useampi jäsenyhdistyksistä oli jo lähettänyt koulutettavat koulutuksiin muuta kautta. Nuoria kokemuskouluttajia ei ollut järkevää rekrytoida jäsenyhdistysten ulkopuolelta, sillä lapsiomaistyön asian on oltava hyvin käsitelty siinä vaiheessa, kun ihminen voi harkita kokemuskouluttajaksi ryhtymistä. Kokemuskoulutuksen tarvetta arvioidaan vuoden 2016 aikana uudestaan ja koulutus järjestetään tarpeen mukaan myöhemmin.

KATSE VUOTEEN 2016

Alkanut vuosi 2016 on FinFamin juhlavuosi, sillä keskusliitto täyttää silloin 25 vuotta. Vuoden teemana on lapset, nuoret ja mielenterveys. Projekti on vuoden juhllisuuksissa tiiviisti mukana.

Vuoden yhtenä tärkeimmistä toimista on koulu-yhteistyön kehittäminen eteenpäin. Alakoululaisille suunnattua draamakokonaisuutta viedään käytäntöön pilottipaikkakunnilla Kanta-Hämeessä ja Pohjois-Karjalassa. Lisäksi suunnitellaan kokonaisuus yläkouluikäisille yhteistyössä A-Klinikasäätiön Lapsien Lapsuus -toiminnan kanssa.

Yhteistyötä tehdään myös FinFami Uusimaan uuden Space!-projektin kanssa. Space!-projektissa levitetään taidelähtöisiä menetelmiä mielenterveystyön osana. Lisäksi tulevan vuoden aikana tuotetaan keskusliiton Opastava- ja OMAVAPA-projektien kanssa yhteistyössä videomateriaalia.

Fantastinen FinFami työnantajana

Hyvä työpaikka on oikeudenmukaisesti johdettu ja innovatiiviset ideat hyväksyvä vuorovaikutteinen areena, jossa työntekijän työtä arvostetaan ja kehittämistä tuetaan. Keskusliitossa työntekijöiden ammattitaitoa ja motivoituneisuutta arvostetaan ja johdon ja työntekijöiden välinen avoin ja idearikas keskustelukulttuuri nähdään ensiarvoisen tärkeänä asiana. Keskusliitto haluaa olla lämmin, houkutteleva, luotettava, uudistuva ja innostava työnantaja, jonka toimintaan halutaan sitoutua.

Keskusliitossa ymmärretään, että työnantajan vastuulla on taata työn turvallisuus ja valvoa työolosuhteita. Vuonna 2015 panostettiin työhyvinvointiin ja

KESKUSLIITOSSA PANOSTETAAN TYÖHYVINVOINTIIN, OSAAMISEN KEHITTÄMISEEN JA OIKEUDENMUKAISEEN JOHTAMISEEN.

oikeudenmukaiseen johtamiseen. Etätyö, työaika-joustot, kävely- ja Skype-palaverit, työntekijöiden ammattitaitoa kehittävät koulutukset sekä työyhteisön kehittämispäivät olivat keskusliiton vakiokäytäntöjä. Työn ergonomiaa ei unohdettu, ja työntekijöiden käyttöön hankitut liikuteltavat seisomapöydät antoivat vastapainoa istumatyölle.

Keskusliitossa kiitettiin työkaveria, johtoa ja alaisia hyvin tehdystä työstä ja kannustettiin kollegoita parhaaseen mahdolliseen työsuoritukseen. Vuonna 2015 luotiin FinFami-perheen käsite, joka kuvastaa työntekijöiden ja johdon asennetta työyhteisöön ja työn tekemiseen, ja jossa yhdessä tekemällä ja kaveria kannustamalla tähdätään omaistyön visioon 2020.

Työntekijöillä oli käytössään ammatillisen osaamisen kehittämisraha, joka mahdollisti osallistumisen omaa ammatillisuutta tukeviin koulutuksiin ja tilaisuuksiin sekä ammattikirjallisuuden hankkimisen. Vuonna 2015 keskusliiton työntekijät osallistuivat yhteensä 27 koulutukseen, täydennyskoulutuspäivään tai vastaavaan ammatillista osaamista kehittävään tilaisuuteen. Henkilöstölle järjestettiin vuoden aikana kaksi kehittämispäivää, ja myös hallituksen kanssa toteutettiin yksi kehittämispäivä. Lisäksi henkilöstö vietti kesäkuussa yhteisen työhyvinvointipäivän, jossa haettiin elämyksiä ja virkistystä Salmisaaren Gr8 viihdekeskuksesta.

Kesän kynnyksellä järjestetty työntekijöiden ja hallituksen yhteinen kehittämispäivä toimi hallituksen ja työntekijöiden kohtaamispaikkana. Päivän teemana oli vapaaehtoistoiminnan strategia.

Yhteinen luottamusjohdon ja henkilöstön jouluroukailu Ostrobotnialla päätti toimintavuoden, jolloin työntekijät ja järjestön johto kiittivät toisiaan kuluneesta vuodesta: järjestön operatiivinen- ja luottamusjohto kiittivät työntekijöitä palkallisilla vapaapäivillä, ja työntekijät muistivat hallitusta ja toiminnanjohtajaa lahjoittamalla hyväntekeväisyyteen.

TYÖNTEKIJÄT JA TYÖELÄMÄN HARJOITTELIJAT YHDESSÄ OMAISJÄRJESTÖTYÖN EDISTÄJINÄ

Keskusliitto toivottaa työ- ja korkeakouluharjoittelijat tervetulleiksi tutustumaan sosiaalialan järjestöön työpaikkana. Keskusliitto haluaa tarjota työ- ja korkeakouluharjoittelijoille mahdollisuuden tehdä monipuolisesti järjestötyötä oman mielenkiinnon ja osaamisen mukaan. Vuonna 2015 keskusliitossa työskenteli kahden viikon ajan harjoittelija Laajasalon opiston yhteisöviestinnän linjalta. Harjoittelu sisälsi viestinnän tehtäviä ja viestintävastaavan avustamista Labyrintti-lehden sisällön tuottamisessa. Lisäksi taiteellisesti lahjakas harjoittelija tuotti kuvamateriaalia keskusliiton käyttöön.

VUONNA 2015 KESKUSLIITOSSA TYÖSKENTELEI KAHDEKSAN TYÖNTEKIJÄÄ

Toiminnanjohtaja vastasi keskusliiton toiminnan, hallinnon, talouden ja henkilöstön johtamisesta. Toiminnanjohtajan työnkuvaan kuului muiden toimihenkilöiden esimiehenä toimiminen. Lisäksi hän vastasi yleisestä omais- ja järjestötyön kehittämisestä sekä edunvalvonta- ja verkostoyhteistyöstä.

Viestintävastaava vastasi keskusliiton sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä. Lisäksi hänen tehtävänsä kuului kokonaisvaltainen ja suunnitelmallinen viestinnän kehittäminen, materiaalien tuottaminen graafisen ilmeen pohjalta ja liiton tunnetuksi tekeminen viestinnän keinoin sekä viestinnän hyödyntäminen edunvalvonnassa. Viestintävastaava koordinoi ja toimitti Labyrintti-lehteä. Lisäksi hän vastasi sosiaalisen median hyödyntämisestä omaisjärjestötyössä ja toimi eri verkostoissa.



”Keskusliitto tukee työntekijöiden oman osaamisen kehittämistä ja rohkaisee kokeilemaan uusia työn tekemisen tapoja. Työilmapiiri on turvallinen uusien ideoiden ja ajatusten toteuttamiseen ja esiintuomiseen.”

”TYÖILMAPIIRI ON TURVALLINEN UUSIEN IDEOIDEN JA AJATUSTEN TOTEUTTAMISEEN JA ESIINTUOMISEEN.”

Järjestösuunnittelijan työnkuvaan kuului toimisto- tehtävien lisäksi johdon assistentin ja taloushallinnon tehtävät, raportointi ja avustushakemusten käsittely sekä kokemuskoulutustoiminnassa vapaaehtoistyön suunnittelijan työparina toimiminen. Järjestösuunnittelija päivitti myös sosiaalista mediaa ja toimi järjestön yhteyshenkilönä.

”Keskusliitossa työntekijät saavat kehittyä tehtävässään ja laajentaa osaamistaan. Keskusliitossa on hyvä olla kannustavan johtamisen ja hyvän työilmapiirin ansioita, jossa jokaisen työntekijän työpanos on tärkeä.”

”KESKUSLIITOSSA TYÖNTEKIJÄT SAAVAT KEHITTYÄ TEHTÄVÄSSÄÄN JA LAAJENTAA OSAAMISTAAN.”

OMAHA-hankkeen suunnittelija vastasi jäsenyhdistysten hallinnon tukipalvelun ja kehittämishankkeen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista. Hän toimi tiiviissä yhteistyössä jäsenyhdistysten toimijoiden kanssa.

”Keskusliitossa luotetaan työntekijöiden asiantuntijuuteen ja tuetaan rohkeitakin kokeiluja ja ratkaisuja.”

Vapaaehtoistyön suunnittelija vastasi järjestön vapaaehtois- ja omaistoiminnan koordinoinnista, kehittämisestä, toteutuksesta ja arvioinnista (mm. Prospect-vertaisryhmätoiminta ja kokemuskoulu- tus) yhteistyössä liiton jäsenyhdistysten kanssa.

”Keskusliitto työpaikkana mahdollistaa avoimen rakentavan vuorovaikutuksen. Keskusliitto on työpaikkana edistyskellinen, aikaansa seuraava ja perheen ja työn yhteensovittamisen edelläkävijä, työntekijänsä hyvinvoinnista huolehtiva, kannustava ja rakentavaa palautetta antava työpaikka, jossa työntekijöitä arvostetaan.”

Opastava-hankkeen suunnittelija vastasi hankkeen sisältöjen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista yhteistyössä mielenterveysomaisten, jäsenyhdistysten, hankekumppanina toimivan Omaishoitajat ja läheiset -liiton sekä hankkeeseen osallistuvien kuntien ja muiden palveluntarjoajien kanssa.

”Keskusliitossa työntekijät saavat olla oma itsensä niin ihmisinä kuin ammattilaisina.”

Opastava-hankkeen tiedottaja vastasi Opastavan sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä ja hankkeen viestintäsuunnitelman toteuttamisesta. Tiedottaja palveli hankkeen eri osapuolia niiden viestintätarpeissa, ja häneltä sai ideoita ja tukea viestintään. Tiedottaja koordinoi myös omaisista ja omaishoitajista kertovan valokuvanäyttelyn esillepanoa usealla paikakunnalla. Hän toimi soveltuvin osin yhteistyössä viestintävastaavan kanssa ja osallistui Labyrintti-lehden tekoon Opastava-hankkeen teemojen osalta.

”Keskusliitossa kaikilla on kullanarvoisia ideoita, joita työtetään yhdessä eteenpäin.”

Mielelön Mahdollisuus –projektin suunnittelija vastasi projektin sisältöjen suunnittelusta, toteutuksesta, arvioinnista ja kehittämisestä. Suunnittelija toimi tiiviissä yhteistyössä jäsenyhdistysten lapsiomaistyöntekijöiden kanssa.

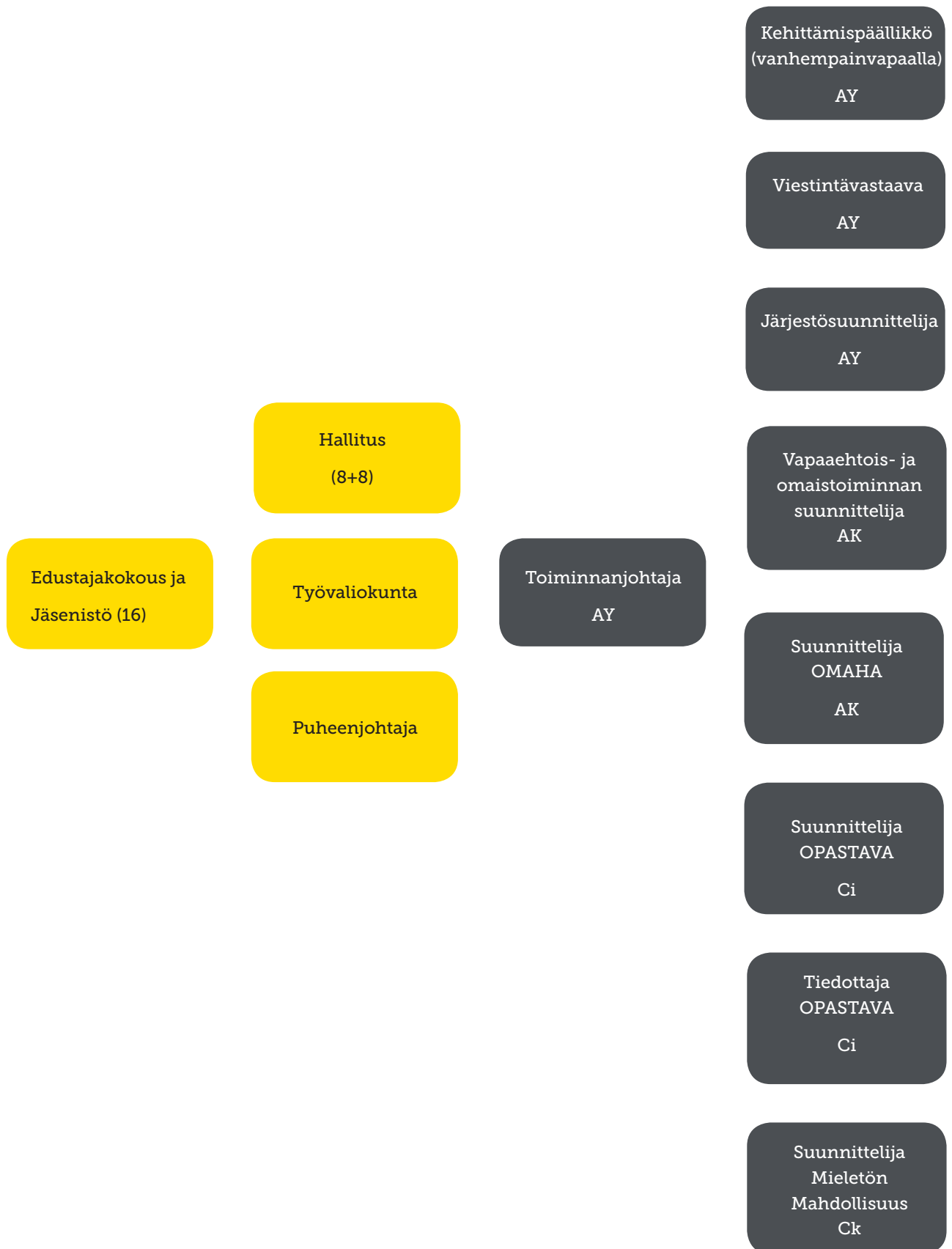
”Keskusliitossa työyhteisön hyvinvointi nähdään perustana hyvien tulosten saavuttamiselle. Käytännössä tämä näkyy mm. työ- ja yksityiselämän yhteensovittamista tukevana joustoina ja kannustavana työilmapiirinä. Tuloksena on motivoituneita ja työssään kehittyviä työntekijöitä.”

”TYÖYHTEISÖN HYVINVOINTI NÄHDÄÄN PERUSTANA HYVIEN TULOSTEN SAAVUTTAMISELLE.”

KESKUSLIITON TILAT

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami on toiminut vuodesta 2007 Helsingin osoitteessa Meritulinkatu 4 B 10. Toimistotilat on vuokrattu Helsingin Seurakuntayhtymältä. Keskusliitolla on käytössään 156 m² toimistohuoneisto, johon kuuluu koulutustila.

KUVIO 1. KESKUSLIITON ORGANISAATIOKAAVIO VUONNA 2015





Hallitus ja työvaliokunta

Hallitus kokousti toimintavuoden aikana yhdeksän kertaa. Hallituksen puheenjohtajana toimi Anita Ruutiainen FinFami Pohjanmaa ry:stä. Kokouksissa valmisteltiin ja toteutettiin edustajakokouksen velvoittamia asioita. Hallituksen kokouksissa sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Pia Hytönen.

Hallituksen työvaliokuntaan kuuluivat hallituksen puheenjohtaja Anita Ruutiainen, varapuheenjohtaja Ritva Mantela, hallituksen jäsen Esko Luhtanen ja toiminnanjohtaja Pia Hytönen.

HALLITUKSEN VARSINAISET JÄSENET JA HEIDÄN HENKILÖKOHTAISET VARAJÄSENET

HALLITUKSEN JÄSENET	HENKILÖKOHTAISET VARAJÄSENET
Eklund, Gun FinFami Uusimaa ry.	Hagerlund, Tony FinFami Uusimaa ry.
Laaksonen, Matti Päijät-Hämeen mielenterveysomaiset – FinFami ry	
Levaniemi, Hannu Omaiset mielenterveystyön tukena Pohjois-Karjalan yhdistys ry.	Alastalo, Tarmo Omaiset mielenterveystyön tukena Pohjois-Karjalan yhdistys ry.
Linturinne, Ulla FinFami Pohjanmaa ry - FinFami Österbotten rf	Järvinen, Anita FinFami Satakunta ry
Luhtanen, Esko FinFami Etelä-Pohjanmaa ry.	Palomäki, Maija-Liisa FinFami Etelä-Pohjanmaa ry.
Mantela, Ritva Mielenterveysomaiset Pirkanmaa – FinFami ry	Viikari, Birgit Mielenterveysomaiset Pirkanmaa – FinFami ry
Pahalahti, Sirpa Varsinais-Suomen mielenterveysomaiset – FinFami ry	Ojala, Pirkko FinFami Pohjanmaa ry - FinFami Österbotten rf
Ruoho, Raija FinFami – Salon seudun mielenterveysomaiset ry	Kontinen, Merja Omaiset mielenterveystyön tukena Itä-Suomi ry



Kuva: Edustajakokoukset pidettiin kaksi kertaa vuoden 2015 aikana. Edustajakokouksissa oli vuoden aikana läsnä yhteensä 23 osallistujaa.

Edustajakokoukset

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin sääntömääräinen kevätedustajakokous järjestettiin 28.3.2015 Mielenterveysomaisten keskusliiton tiloissa Helsingissä. Kokoukseen osallistui kahdeksan jäsenyhdistysten edustajaa valtakirjalla. Yhteensä kokouksessa oli läsnä 14 osallistujaa. Kevätedustajakokous hyväksyi vuoden 2014 vuosikertomuksen ja tilinpäätöksen.

Sääntömääräinen syysedustajakokous järjestettiin keskusliiton tiloissa Helsingissä 17.10.2015. Edustajia

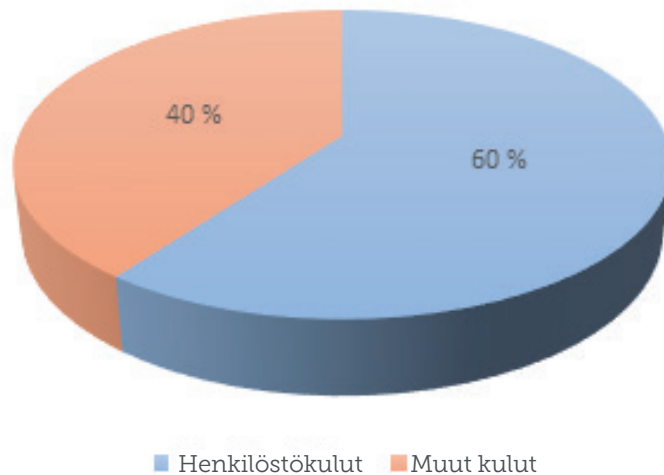
oli valtakirjalla yhdeksästä jäsenyhdistyksestä. Syysedustajakokouksessa valittiin vuoden 2016 hallituksen jäsenet. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin keskusliiton pitkäaikainen puheenjohtaja Anita Ruutiainen FinFami Pohjanmaa ry:stä. Kokouksessa vahvistettiin myös toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2016 sekä päätettiin vuoden 2016 keskusliiton jäsenmaksuista. Vuosi 2016 on keskusliiton 25-vuotis juhlavuosi. Syysedustajakokous linjasi juhlavuoden teemaksi lapset, nuoret ja mielenterveys.

Talous pähkinänkuoressa

Keskusliiton Raha-automaattiyhdistykseltä saamat avustukset, Labyrintti-lehden tuotot ja muut oman toiminnan tuotot olivat yhteensä 677 742€. Lääkäriliiton lahjoituksesta käytettiin lapsiomaistyöhön 1013€. Kokonaiskulut olivat 656 357€. Tästä henkilöstökulujen osuus oli 394 555€. Lisätietoja keskusliiton taloudesta on saatavilla tilinpäätöksestä 2015.

Kirjanpidon teki tilitoimisto Administer Oy. Liiton tilintarkastajina toimivat KTK **Aki Pennanen** ja KHT **Jari Miikkulainen**.

KESKUSLIITON KULUT 2015



KESKUSLIITON TUOTOT 2015



Keskusliiton yhteystiedot



Toiminnanjohtaja
Pia Hytönen
p. 045 263 1690
pia.hytonen@finfami.fi



Viestintävastaava
Marika Finne
p. 045 844 0135
marika.finne@finfami.fi



Järjestösihteeri
Jaana Humalto
p. 050 464 2739
jaana.humalto@finfami.fi



Suunnittelija,
OMAHA-hanke
Arto Bäckström
p. 045 642 8510
arto.backstrom@finfami.fi



Suunnittelija,
Opastava-hanke
Erkkä Öörni
p. 045 844 0150
erkka.oorni@finfami.fi



Tiedottaja,
Opastava-hanke
Veera Nurmenniemi
p. 045 847 9463
veera.nurmenniemi@finfami.fi



Suunnittelija, Vapaaehtois-
ja omaistoiminnan kehittäminen
Vaula Ollonen
p. 0400 274 624
vaula.ollonen@finfami.fi



Suunnittelija, Mielelön
Mahdollisuus -projekti
Sanna Huhtonen
p. 045 184 7009
sanna.huhtonen@finfami.fi



Kehittämispäällikkö
Riika Hagman-Kiuru
p. 045 800 4903
riika.hagman-kiuru@finfami.fi



Vanhempainvapaalla
Tiedottaja, Opastava-hanke
Johanna Jussila



Vanhempainvapaalla
Kehittämispäällikkö
Karoliina Ahtiainen

